

POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE W ADMINISTRACJI

Komentarz

Piotr Przybysz

KOMENTARZE

WYDANIE **9**

POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE W ADMINISTRACJI

Komentarz

Piotr Przybysz

KOMENTARZE

WYDANIE **9**

Stan prawny na 16 listopada 2020 r.

Wydawca
Izabella Małecka

Redaktor prowadzący
Paulina Ambroży

Opracowanie redakcyjne
Anna Krzesz

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni[♥]

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2021

ISBN 978-83-8223-245-5
9. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluger.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	23
Wprowadzenie	27
Ustawa z 17.06.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji	31
Dział I. Przepisy ogólne	33
Rozdział 1. Zasady ogólne	33
Art. 1. [Zakres obowiązywania]	33
Art. 1a. [Definicje legalne]	39
Art. 2. [Obowiązki podlegające egzekucji]	64
Art. 3. [Podstawa zastosowania egzekucji]	72
Art. 3a. [Egzekucja zobowiązań podatkowych]	75
Art. 4. [Egzekucja innych obowiązków]	77
Art. 5. [Podmioty inicjujące postępowanie egzekucyjne] ...	78
Art. 5a. [Zabezpieczenie przetwarzanych danych osobowych]	86
Art. 6. [Zasada obligatoryjnego wszczęcia i prowadzenia egzekucji]	87
Art. 6a. [Obligatoryjne wszczęcie i prowadzenie egzekucji wobec zarządcy przedsiębiorstwa w spadku]	99
Art. 7. [Zasady praworządności, celowości, najmniejszej uciążliwości stosowanego środka egzekucyjnego] ...	100
Art. 7a. [Obowiązek współpracy wierzyciela, organu egzekucyjnego i dłużnika zajętej wierzytelności] ...	105
Art. 8. [Wyłączenia przedmiotowe z egzekucji]	106

Art. 8a.	[Rolnicze wyłączenia przedmiotowe z egzekucji] . . .	112
Art. 9.	[Ograniczenia egzekucji z wynagrodzenia]	116
Art. 10.	[Ograniczenia egzekucji z rent i emerytur]	118
Art. 11.	(uchylony)	120
Art. 12.	[Ograniczenia egzekucji w razie zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej]	120
Art. 13.	[Wniosek o zwolnienie spod egzekucji]	120
Art. 14.	[Wyłączenia podmiotowe z egzekucji]	124
Art. 15.	[Obowiązek przesłania zobowiązanemu upomnienia]	125
Art. 16.	[Stosunek postępowania egzekucyjnego do postępowania karnego]	136
Art. 17.	[Domniemanie formy postanowienia. Zażalenie] . . .	137
Art. 17a.	[Zwrot podania]	145
Art. 17b.	[Upoważnienie do wykonywania praw i obowiązków wierzyciela]	145
Art. 18.	[Odesłanie]	146
Rozdział 1a.	Rejestr Należności Publicznoprawnych	158
Art. 18a.	[Podmiot prowadzący rejestr; administrator danych zgromadzonych w rejestrze]	158
Art. 18b.	[Informacje i dane gromadzone w rejestrze]	159
Art. 18c.	[Zawiadomienie o zagrożeniu ujawnieniem w rejestrze]	162
Art. 18d.	[Wprowadzenie danych do rejestru]	165
Art. 18e.	[Minimalna kwota należności pieniężnych]	167
Art. 18f.	[Informacje wprowadzane do rejestru przez wierzyciela]	168
Art. 18g.	[Termin zmiany lub wykreślenia danych z rejestru]	169
Art. 18h.	[Przesłanki wykreślenia danych z rejestru]	170
Art. 18i.	[Sprzeciw]	171
Art. 18j.	[Udostępnianie danych z rejestru]	174
Art. 18k.	[Uwierzytelnienie przed udostępnieniem danych; sposób udostępniania danych]	175
Art. 18l.	[Dostęp wierzyciela lub organów Krajowej Administracji Skarbowej do danych z rejestru]	177
Art. 18m.	[Delegacja ustawowa]	178
Art. 18n.	[Udostępnienie danych z rejestru za upoważnieniem zobowiązanego]	179

Art. 18o.	[Brak opłat za udostępnienie danych; wydruki z rejestru]	180
Art. 18p.	[Udostępnianie zobowiązanemu informacji o udostępnieniu danych innym podmiotom]	180
Art. 18q.	[Ułatwiony sposób wyszukiwania zobowiązanych w rejestrze]	181
Art. 18r.	[Zapewnienie dostępu do danych w celu konserwacji i rozwijania systemów teleinformatycznych]	183
Art. 18s.	[Przechowywanie danych udostępnionych z rejestru]	183
Art. 18t.	[Stosowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego]	184
Art. 18u.	[Udostępnianie danych z rejestru a tajemnica skarbową]	184
Rozdział 2. Organy egzekucyjne		185
Art. 19.	[Organy egzekucyjne obowiązków o charakterze pieniężnym]	185
Art. 20.	[Organy egzekucyjne obowiązków o charakterze niepieniężnym]	193
Art. 21.	(uchylony)	198
Art. 22.	[Właściwość miejscowa]	198
Art. 23.	[Organy nadzoru]	207
Art. 24.	(uchylony)	212
Art. 25.	[Zwierzchni nadzór i kontrola]	212
Rozdział 3. Zasady prowadzenia egzekucji		214
Art. 26.	[Wszczęcie egzekucji]	214
Art. 26a.	(uchylony)	224
Art. 26aa.	[System teleinformatyczny wykorzystywany do przekazywania naczelnikowi urzędu skarbowego wniosków egzekucyjnych, tytułów wykonawczych i informacji]	224
Art. 26b.	[Odpis tytułu wykonawczego]	226
Art. 26c.	[Dalszy tytuł wykonawczy]	226
Art. 26ca.	[Kolejny tytuł wykonawczy]	229
Art. 26d.	[Ponowne wydanie tytułu wykonawczego]	231
Art. 26e.	[Opatrzanie podpisem lub pieczęcią elektroniczną pisma sporządzonego przez wierzyciela lub organ egzekucyjny w postaci elektronicznej; wydruk pisma sporządzonego w postaci elektronicznej] . . .	232

Art. 27.	[Elementy składowe tytułu wykonawczego]	234
Art. 27a.	[Zasady zaokrąglania należności pieniężnych]	250
Art. 27a.	(uchylony)	251
Art. 27b.	(uchylony)	251
Art. 27c.	(uchylony)	251
Art. 27d.	[Egzekucja z majątku przedsiębiorstwa w spadku]	252
Art. 27e.	[Podstawa do prowadzenia egzekucji z majątku osobistego zobowiązanego i majątku wspólnego]	253
Art. 27f.	[Sprzeciw przysługujący małżonkowi zobowiązanego]	257
Art. 27g.	[Prawa przysługujące małżonkowi zobowiązanego]	260
Art. 27h.	[Ostateczne oddalenie lub uznanie sprzeciwu małżonka zobowiązanego]	261
Art. 27i.	[Dochodzenie należności z przedmiotu hipoteki przymusowej lub zastawu skarbowego]	262
Art. 27j.	[Sprzeciw przysługujący właścicielowi rzeczy lub posiadaczowi prawa majątkowego]	262
Art. 28.	[Możliwość albo obowiązek wskazania przez wierzyciela środka egzekucyjnego]	263
Art. 28a.	[Przejęcie obowiązku na następcę prawnego]	265
Art. 28b.	[Zmieniony tytuł wykonawczy]	267
Art. 28c.	[Skutki zmienionego tytułu wykonawczego]	268
Art. 28d.	[Kontynuowanie egzekucji administracyjnej w przypadku prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku przez zarządcę]	269
Art. 29.	[Badanie dopuszczalności egzekucji]	270
Art. 29a.	[Uzgodnienie z państwem członkowskim lub państwem trzecim pokrycia wydatków egzekucyjnych]	281
Art. 30.	[Zmiana środka egzekucyjnego]	281
Art. 31.	[Organ rekwizycyjny. Egzekutor]	283
Art. 32.	[Doręczenie zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego]	285
Art. 32a.	[Skutki sporu o istnienie lub wysokość należności]	287
Art. 32aa.	[Obowiązki informacyjne wierzyciela]	291

Art. 32b.	[Spór o należność a pomoc innego państwa]	292
Art. 32c.	[Procedura wzajemnego porozumiewania]	292
Art. 33.	[Podstawy zarzutów]	294
Art. 34.	[Rozpatrzenie zarzutów]	310
Art. 34a.	[Żądanie przez wierzyciela umorzenia postępowania egzekucyjnego]	318
Art. 34b.	[Wyłączenie możliwości umorzenia postępowania egzekucyjnego pomimo wygaśnięcia obowiązku w całości albo w części]	319
Art. 35.	[Skutki wniesienia zarzutów]	319
Art. 35a.	[Powództwo wstrzymujące]	327
Art. 36.	[Obowiązek udzielania informacji i wyjaśnień]	328
Art. 37–37a.	(uchylone)	333
Art. 37b.	[Oświadczenie zobowiązanego o stanie majątkowym]	333
Art. 37c.	[Skutki prawne rozporządzenia rzeczą lub prawem majątkowym po ich zajęciu]	335
Art. 38.	[Żądanie wyłączenia spod egzekucji o charakterze pieniężnym]	337
Art. 39.	[Żądanie wyłączenia spod egzekucji o charakterze niepieniężnym]	340
Art. 40.	[Postępowanie w sprawie wyłączenia spod egzekucji]	341
Art. 41.	[Skutki wniesienia żądania wyłączenia spod egzekucji]	342
Art. 42.	[Dopuszczalność wpłaty do depozytu]	343
Art. 43.	[Wierzytelności zabezpieczone]	344
Art. 44.	[Niedopuszczalność żądania wyłączenia]	344
Art. 45.	[Obowiązek odstąpienia od czynności egzekucyjnych]	345
Art. 46.	[Pomoc organów asystencyjnych]	346
Art. 47.	[Otwarcie pomieszczeń i przeszukiwanie]	350
Art. 48.	[Przeszukanie odzieży i innych przedmiotów zobowiązanego]	351
Art. 49.	[Prawo uczestnictwa zobowiązanego w przeszukaniu]	353
Art. 49a.	[Zasady przeszukiwania]	354
Art. 49b.	[Odstąpienie od egzekucji]	354
Art. 50.	[Ochrona terenów i obiektów]	355

Art. 51.	[Świadkowie czynności egzekucyjnych]	357
Art. 52.	[Dopuszczalność egzekucji w dni wolne od pracy i w porze nocnej]	358
Art. 53.	[Elementy składowe protokołu]	360
Art. 54.	[Skarga na czynności egzekucyjne]	360
Art. 54a.	[Skarga na przewlekłość postępowania]	368
Art. 54b.	[Uchylenie czynności egzekucyjnej z urzędu]	371
Art. 55.	(uchylony)	373
Art. 55a.	[Egzekucja należności podatkowych i celnych]	373
Art. 55b.	[Powiadamianie biur informacji gospodarczej]	374
Rozdział 4. Zawieszenie i umorzenie postępowania egzekucyjnego		375
Art. 56.	[Przesłanki zawieszenia postępowania]	375
Art. 57.	[Podjęcie zawieszonego postępowania]	386
Art. 58.	[Wpływ zawieszenia postępowania na dokonanie czynności]	389
Art. 59.	[Przesłanki umorzenia postępowania]	391
Art. 60.	[Skutki umorzenia postępowania]	407
Art. 61.	[Dopuszczalność wszczęcia ponownej egzekucji]	409
Rozdział 5. Zbieg egzekucji		413
Art. 62.	[Postępowanie przy zbiegu egzekucji. Odesłanie]	413
Art. 62a.	[Zbieg egzekucji a wstrzymanie czynności egzekucyjnych]	420
Art. 62b.	[Postępowanie w razie łącznej egzekucji prowadzonej przez sądowy organ egzekucyjny]	421
Art. 62c.	[Zawiadomienie o przekazaniu egzekucji sądowemu organowi egzekucyjnemu]	423
Art. 62d.	[Postępowanie w razie łącznej egzekucji prowadzonej przez administracyjny organ egzekucyjny]	423
Art. 62e.	[Kolejny zbieg egzekucji administracyjnej i sądowej do tej samej rzeczy albo prawa]	425
Art. 62f.	[Zakończenie egzekucji sądowej przez administracyjny organ egzekucyjny]	426
Art. 62g.	[Wierzyciel zwolniony z kosztów egzekucyjnych w przypadku egzekucji sądowej przejętej przez organ egzekucyjny]	427
Art. 63.	[Zbieg egzekucji administracyjnych]	427

Art. 63a.	[Doręczenia pomiędzy organami egzekucyjnymi oraz pomiędzy organem egzekucyjnym a komornikiem sądowym]	429
Rozdział 6. Koszty egzekucyjne		430
Art. 64.	[Wysokość opłat w egzekucji należności pieniężnych]	436
Art. 64a.	[Wysokość opłat w egzekucji należności niepieniężnych]	445
Art. 64b.	[Wydatki egzekucyjne]	447
Art. 64ba.	[Wygaśnięcie obowiązku wynikającego z tytułu wykonawczego a obowiązek zapłaty kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych]	450
Art. 64c.	[Koszty egzekucyjne]	451
Art. 64ca.	[Dochodzenie kosztów egzekucyjnych na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego na należność pieniężną; dochodzenie kosztów egzekucyjnych w ponownie wszczętej egzekucji]	465
Art. 64cb.	[Rozliczenie kosztów egzekucyjnych]	466
Art. 64cc.	[Rozliczenie kosztów egzekucyjnych w przypadku porozumienia powierzającego prowadzenie spraw]	467
Art. 64cd.	[Zwrot kosztów egzekucyjnych]	468
Art. 64ce.	[Zwrot wierzycielowi kosztów egzekucyjnych w przypadku ich wyegzekwowania od zobowiązanego w ponownie wszczętej egzekucji]	470
Art. 64d.	[Zasady podwyższania opłat]	471
Art. 64d.	(uchylony)	472
Art. 64e.	[Umorzenie kosztów egzekucyjnych]	472
Art. 64f.	[Rozłożenie na raty kosztów egzekucyjnych]	478
Art. 65.	[Dokumentowanie wydatków egzekucyjnych. Delegacja ustawowa]	479
Art. 65a.	[Przedawnienie obowiązku zapłaty kosztów egzekucyjnych]	480
Art. 66.	[Koszty obciążające wierzyciela]	481
Rozdział 7. (uchylony)		484
Oddział 1. Art. 66a–66k. (uchylony)		484
Oddział 2. Art. 66l–66r. (uchylony)		484
Oddział 3. Art. 66s–66u. (uchylony)		484
Oddział 4. Art. 66w–66zp. (uchylony)		484

Dział II. Egzekucja należności pieniężnych	485
Rozdział 1. Przepisy ogólne	485
Art. 67. [Zawiadomienie o zajęciu]	485
Art. 67a. [Skutki zajęcia]	493
Art. 67b. [Szacowanie wartości]	494
Art. 67c. [Uprawnienia do szacowania. Biegły skarbowy]	496
Art. 67d. [Protokół oszacowania. Wniosek o oszacowanie przez biegłego skarbowego]	499
Art. 67e. [Możliwość dobrowolnej zapłaty]	501
Art. 67f. [Pokwitowanie pobrania przy dobrowolnej zapłacie]	501
Art. 67g. [Dzień zapłaty przy dobrowolnej zapłacie]	502
Art. 67h. [Dobrowolna zapłata organowi egzekucyjnemu lub wierzycielowi]	503
Art. 68. (uchylony)	504
Art. 68a. [Skutki dobrowolnej zapłaty]	504
Art. 68b. [Postanowienie o nabyciu]	505
Art. 68c. (uchylony)	505
Art. 68d. [Zwolnienie od obciążeń]	506
Art. 69. [Zobowiązania państwowych jednostek budżetowych]	506
Art. 69a. [Postępowanie przy zbiegu egzekucji, gdy zajęte kwoty nie wystarczają na pokrycie egzekwowanych należności pieniężnych]	507
Art. 70. [Odsetki]	510
Art. 70a–70b. (uchylone)	513
Art. 70c. [Klauzula kompensacyjna]	513
Art. 71. [Wyjawienie majątku]	514
Art. 71a. [Zasady kontroli prawidłowości zastosowanego środka egzekucyjnego]	516
Art. 71b. [Skutki uchylania się od przekazania zajętej wierzytelności]	519
Art. 71c. [Udzielenie ulg]	519
Art. 71ca. [Podmioty uprawnione do zapłaty organowi egzekucyjnemu należności pieniężnej i innych kosztów]	520
Rozdział 1a. Egzekucja z pieniędzy	522
Art. 71d. [Zakres egzekucji z pieniędzy]	522
Art. 71e. [Pokwitowanie pobrania]	523

Art. 71f. [Odebranie pieniędzy w wyniku przeszukania]	524
Rozdział 2. Egzekucja z wynagrodzenia za pracę	525
Art. 72. [Zajęcie wynagrodzenia za pracę]	525
Art. 73. (uchylony)	528
Art. 74. (uchylony)	528
Art. 75. [Zmiana pracodawcy]	528
Art. 76–78. (uchylone)	528
Rozdział 3. Egzekucja ze świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego i ubezpieczenia społecznego oraz renty socjalnej	529
Art. 79. [Zajęcie świadczeń]	529
Rozdział 4. Egzekucja z rachunków bankowych i wkładów oszczędnościowych	531
Art. 80. [Zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego] . . .	531
Art. 81. [Skutki zajęcia]	538
Art. 82. (uchylony)	543
Art. 83. (uchylony)	544
Art. 84. [Zajęcie rachunku bankowego związanego z dokumentem]	544
Art. 85. [Odbiór dokumentu]	545
Art. 86. [Umorzenie dokumentu]	547
Art. 86a. [Skutki zajęcia rachunku bankowego]	548
Art. 86b. [Sposób dokonywania zawiadomień i wezwań] . . .	549
Art. 87. [Odesłanie]	550
Art. 88. (uchylony)	551
Rozdział 5. Egzekucja z innych wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych	551
Oddział 1. Egzekucja z innych wierzytelności pieniężnych	551
Art. 89. [Zajęcie wierzytelności]	551
Art. 89a. [Zajęcie wierzytelności przyszłych z tytułu nadpłaty lub zwrotu podatku]	553
Art. 90. [Obowiązek przestania wniosku o wpis w księdze wieczystej]	555
Art. 91. [Uchylenie się dłużnika od przekazania zajętej kwoty]	556
Art. 92. [Odesłanie]	557
Oddział 2. Egzekucja z praw z instrumentów finansowych zapisanych na rachunkach papierów wartościowych lub innych rachunkach oraz z wierzytelności z rachunków pieniężnych	557

Art. 93.	[Zajęcie praw z instrumentów finansowych]	557
Art. 94.	[Odesłanie]	565
Art. 94a.	[Zapis na rachunku]	566
Art. 94b.	[Skutki wypłaty zajętych kwot zobowiązanemu] . . .	566
Art. 94c.	(uchylony)	567
Art. 94d.	[Rachunek zbiorczy]	567
Art. 94e.	[Sposób przysyłania zawiadomień i innych dokumentów sporządzonych w egzekucji z praw z instrumentów finansowych]	567
Oddział 3.	Egzekucja z papierów wartościowych niezapisanych na rachunku papierów wartościowych	568
Art. 95.	[Zajęcie papierów wartościowych]	568
Oddział 3a.	Egzekucja z praw majątkowych zarejestrowanych w rejestrze akcjonariuszy	569
Oddział 3a.	Egzekucja z praw majątkowych zarejestrowanych w rejestrze akcjonariuszy	570
Art. 95a.	[Sposoby dokonania zajęcia praw majątkowych zarejestrowanych w rejestrze akcjonariuszy]	570
Art. 95b.	[Treść zawiadomienia spółki o zajęciu prawa majątkowego zarejestrowanego w rejestrze akcjonariuszy]	571
Art. 95c.	[Treść zawiadomienia podmiotu prowadzącego rejestr akcjonariuszy o zajęciu prawa majątkowego zarejestrowanego w tym rejestrze]	571
Art. 95d.	[Skuteczność zajęcia prawa majątkowego zarejestrowanego w rejestrze akcjonariuszy]	572
Art. 95e.	[Minimalne wymagania skuteczności zajęcia prawa majątkowego zarejestrowanego w rejestrze akcjonariuszy w przypadku zawiadomienia kierowanego do podmiotu prowadzącego ten rejestr]	572
Art. 95f.	[Czynności dokonywane przez organ egzekucyjny po dokonaniu zajęcia prawa majątkowego zarejestrowanego w rejestrze akcjonariuszy]	572
Art. 95g.	[Sprzedaż zajętego prawa majątkowego zarejestrowanego w rejestrze akcjonariuszy]	573
Oddział 4.	Egzekucja z weksła	574
Art. 96.	[Zajęcie weksła]	574
Art. 96a.	[Trasat. Zobowiązany]	574

Art. 96b.	[Skutki zajęcia]	575
Art. 96c.	[Przedstawienie weksla do zapłaty]	576
Art. 96d.	[Indos weksla na nabywcę]	576
Art. 96e.	(uchylony)	577
Art. 96f.	[Nieskuteczność przedstawienia weksla do zapłaty]	577
Oddział 5. Egzekucja z autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych oraz z praw własności przemysłowej		578
Art. 96g.	[Zajęcie praw]	578
Art. 96h.	[Oszacowanie wartości zajętych praw]	580
Art. 96i.	[Odesłanie]	581
Oddział 6. Egzekucja z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością		581
Art. 96j.	[Zajęcie udziału w spółce]	581
Art. 96k.	[Sprzedaż zajętego udziału]	583
Oddział 7. Egzekucja z pozostałych praw majątkowych		584
Art. 96l.	[Zajęcie innych praw]	584
Art. 96m.	[Odesłanie]	585
Rozdział 6. Egzekucja z ruchomości		585
Oddział 1. Zajęcie		585
Art. 97.	[Zajęcie ruchomości]	585
Art. 98.	[Protokół zajęcia]	589
Art. 98a.	[Egzekucja ze zwierząt]	591
Art. 99.	[Opis i oszacowanie]	592
Art. 100.	[Dozór]	594
Art. 101.	[Prawo zwykłego używania]	596
Art. 102.	[Obowiązki i wynagrodzenie dozorczy]	597
Art. 103.	[Odpowiedzialność dozorczy]	600
Oddział 2. Sprzedaż		602
Art. 104.	[Termin sprzedaży ruchomości]	602
Art. 104a.	[Wniosek o wyrażenie zgody na sprzedaż ruchomości przez zobowiązanego]	603
Art. 104b.	[Zgoda organu egzekucyjnego na sprzedaż ruchomości przez zobowiązanego]	605
Art. 104c.	[Sprzedaż ruchomości przez zobowiązanego a sprzedaż egzekucyjna]	607
Art. 104d.	[Stwierdzenie wygaśnięcia zgody organu egzekucyjnego na sprzedaż ruchomości przez zobowiązanego]	607

Art. 104e. [Podanie do publicznej wiadomości informacji o sprzedanych przez zobowiązanego zajętych ruchomościach]	608
Art. 105. [Formy sprzedaży]	609
Art. 105a. [Termin i miejsce licytacji publicznej. Obwieszczenie o licytacji]	611
Art. 105b. [Wadium]	613
Art. 105c. [Przebieg licytacji]	614
Art. 105d. [Przybicie. Zapłata ceny nabycia]	615
Art. 106. [Wysokość ceny wywołania]	617
Art. 107. [Nabycie prawa własności. Unieważnienie licytacji]	618
Art. 107a. [Przetarg ofert]	620
Art. 107b. [Ogłoszenie o przetargu]	621
Art. 107c. [Otwarcie ofert]	622
Art. 107d. [Odesłanie]	623
Art. 107e. [Licytacja elektroniczna]	624
Art. 108. [Sprzedaż z wolnej ręki]	626
Art. 108a. [Zwrot niesprzedanych ruchomości]	627
Art. 108b. [Odebranie ruchomości przez jej nabywcę]	627
Art. 109. [Delegacja ustawowa]	628
Rozdział 7. Egzekucja z nieruchomości	630
Oddział 1. Zasady ogólne	630
Art. 110. [Zaliczka na pokrycie przewidywanych wydatków] ..	630
Art. 110a. [Obowiązek powiadomienia]	633
Art. 110b. [Uczestnicy postępowania]	634
Oddział 2. Zajęcie	634
Art. 110c. [Zajęcie nieruchomości]	634
Art. 110d. [Egzekucja kilku nieruchomości]	637
Art. 110e. [Zakres zajęcia nieruchomości]	638
Art. 110f. [Skutki rozporządzenia nieruchomością]	638
Art. 110g. [Zarząd nieruchomością]	640
Art. 110h. [Wprowadzenie w zarząd]	641
Art. 110i. [Wykonywanie zarządu]	642
Art. 110j. [Sprawozdania zarządcy]	643
Art. 110k. [Wynagrodzenie zarządcy]	644
Art. 110l. [Kolejność zaspokajania należności]	645
Oddział 3. Opis i oszacowanie wartości nieruchomości	647
Art. 110m. [Czynności wstępne]	647

Art. 110n. [Prawo pierwokupu]	648
Art. 110o. [Zawiadomienie o terminie opisu i oszacowania] . . .	650
Art. 110p. [Egzekucja z wydzielonej części nieruchomości] . . .	650
Art. 110r. [Elementy składowe protokołu opisu i oszacowania. Delegacja ustawowa]	651
Art. 110s. [Oszacowanie wartości nieruchomości]	653
Art. 110t. [Prawa osób trzecich]	654
Art. 110u. [Zarzuty do opisu i oszacowania. Dodatkowy opis]	654
Oddział 4. Obwieszczenie o licytacji	655
Art. 110w. [Termin licytacji. Elementy składowe obwieszczenia]	655
Art. 110y. [Przejęcie gospodarstwa rolnego]	657
Art. 110z. [Skarga]	660
Oddział 5. Wadium	660
Art. 111. [Wysokość i zasady wniesienia wadium]	660
Art. 111a. [Zatrzymanie i zwrot wadium]	662
Art. 111b. [Utrata wadium]	662
Oddział 6. Licytacja	663
Art. 111c. [Przebieg licytacji]	663
Art. 111d. [Uczestnicy licytacji]	664
Art. 111e. [Cena wywoławcza]	665
Art. 111f. [Zasady udziału w licytacji]	665
Art. 111g. [Wstrzymanie licytacji]	666
Art. 111h. [Prawo przejęcia nieruchomości]	667
Art. 111i. [Warunki drugiej licytacji]	667
Art. 111j. [Warunki trzeciej licytacji]	668
Art. 111k. [Umorzenie postępowania egzekucyjnego]	668
Art. 111l. [Skarga]	669
Oddział 7. Przybicie	670
Art. 111m. [Postanowienie o przybiciu]	670
Art. 111n. [Odmowa przybicia]	671
Art. 111o. [Ustanowienie nowego zarządcy]	672
Art. 111p. [Pokrycie należności]	672
Art. 111r. [Doręczenie postanowienia. Zażalenie]	673
Art. 111s. [Konsekwencje nieuiszczenia ceny]	673
Art. 111t. [Ponowna licytacja]	674
Oddział 8. Przyznanie własności	674
Art. 112. [Obowiązek zapłaty ceny nabycia]	674

Art. 112a.	[Podwyższenie ceny nabycia]	675
Art. 112b.	[Postanowienie o przyznaniu własności. Zażalenie]	675
Art. 112c.	[Skutki przyznania własności]	676
Art. 112d.	[Warunki utrzymania w mocy służebności gruntowej]	677
Art. 112e.	[Wstąpienie nabywcy w prawa i obowiązki zobowiązanego]	678
Art. 112f.	[Skutki postanowienia o przyznaniu własności] . . .	678
Art. 112g.	[Wady nieruchomości]	678
Art. 113.	(uchylony)	679
Rozdział 8. Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości oraz użytkowania wieczystego		679
Art. 114.	[Odesłanie]	679
Art. 114a.	[Obowiązek zawiadomienia]	680
Art. 114b.	[Zakres zajęcia użytkowania wieczystego gruntu] . . .	680
Art. 114c.	[Działanie w granicach uprawnień]	681
Art. 114d.	[Wstrzymanie czynności egzekucyjnych]	681
Art. 114e.	[Opis i oszacowanie]	682
Art. 114f.	[Dodatkowe elementy składowe protokołu opisu i oszacowania użytkowania wieczystego]	682
Art. 114g.	[Skutki postanowienia o przyznaniu użytkowania wieczystego]	682
Art. 114h.	[Obciążenia ułamkowej części nieruchomości]	683
Art. 114i.	[Ochrona hipotek wpisanych przed powstaniem współwłasności]	683
Rozdział 9. Podział kwoty uzyskanej z egzekucji		684
Oddział 1. Zasady ogólne		684
Art. 115.	[Kolejność zaspokojenia należności]	684
Art. 115a.	[Podział kwoty w przypadku zbiegu egzekucji]	689
Art. 115aa.	[Rozliczenie dobrowolnej wpłaty]	691
Oddział 2. Zasady szczególne dotyczące podziału kwoty uzyskanej z egzekucji z nieruchomości		692
Art. 115b.	[Plan podziału]	692
Art. 115c.	[Uczestnicy podziału]	692
Art. 115d.	[Obowiązek uzupełnienia ceny]	693
Art. 115e.	[Hipoteka kaucyjna]	694
Art. 115f.	[Zaspokojenie z hipoteki łącznej]	694
Art. 115g.	[Depozyt organu egzekucyjnego]	695

Dział III. Egzekucja obowiązków o charakterze niepieniężnym	696
Rozdział 1. Przepisy wspólne	696
Art. 116. (uchylony)	696
Art. 117. [Przymus policyjny]	696
Art. 118. [Obowiązek wyjawienia miejsca ukrycia rzeczy]	698
Rozdział 2. Grzywna w celu przymuszenia	699
Art. 119. [Przesłanki nałożenia grzywny]	699
Art. 120. [Zakres podmiotowy]	701
Art. 121. [Wysokość grzywny]	703
Art. 122. [Tryb nałożenia grzywny]	706
Art. 123. [Dalsze grzywny]	707
Art. 124. [Ściągnięcie grzywny]	708
Art. 125. [Umorzenie grzywny]	708
Art. 126. [Zwrot grzywny]	709
Rozdział 3. Wykonanie zastępcze	710
Art. 127. [Przesłanki zastosowania]	710
Art. 128. [Tryb zastosowania]	711
Art. 129. [Zaliczka na koszty wykonania]	714
Art. 130. [Wskazanie wykonawcy zastępczego]	714
Art. 131. [Odpowiedzialność wykonawcy]	715
Art. 132. [Prawa zobowiązanego]	715
Art. 133. [Koszty wykonania zastępczego]	716
Art. 134. [Egzekucja zaliczki i kosztów]	717
Art. 135. [Odesłanie]	718
Rozdział 4. Odebranie rzeczy ruchomej	718
Art. 136. [Przesłanki zastosowania]	718
Art. 137. [Odebranie rzeczy osobie trzeciej]	719
Art. 138. [Podmiot dokonujący czynności egzekucyjnej]	720
Art. 139. [Tryb zastosowania]	720
Art. 140. [Wydanie rzeczy]	721
Rozdział 5. Odebranie nieruchomości. Opróżnienie lokalu i innych pomieszczeń	721
Art. 141. [Przesłanki zastosowania]	721
Art. 142. [Podmiot dokonujący czynności egzekucyjnej]	722
Art. 143. [Tryb zastosowania]	723
Art. 144. [Czynności egzekutora]	724
Art. 145. [Otwarcie nieruchomości, lokalu, pomieszczenia]	725
Art. 146. [Wydanie ruchomości]	726

Art. 147. [Sprzedaż ruchomości]	727
Rozdział 6. Przymus bezpośredni	728
Art. 148. [Przesłanki zastosowania]	728
Art. 149. [Wyznaczenie egzekutora]	729
Art. 150. [Tryb zastosowania]	729
Art. 151. [Zastosowanie przymusu bezpośredniego w toku postępowania]	730
Art. 152. [Zastosowanie przymusu bezpośredniego wobec osoby trzeciej]	731
Art. 153. [Zastosowanie przymusu bezpośredniego wobec służb mundurowych]	731
Art. 153a. [Przymusowe doprowadzenie żołnierza]	732
Dział IV. Postępowanie zabezpieczające	733
Rozdział 1. Przepisy wspólne	733
Art. 154. [Przesłanki zastosowania]	733
Art. 155. [Dopuszczalność zabezpieczenia przed ustaleniem obowiązku]	744
Art. 155a. [Wniosek o zabezpieczenie]	745
Art. 155b. [Przystąpienie do czynności zabezpieczających] ..	748
Art. 156. [Elementy składowe zarządzenia zabezpieczenia] ..	749
Art. 156a. [Kolejne zarządzenie zabezpieczenia]	754
Art. 157. [Odmowa dokonania zabezpieczenia]	755
Art. 157a. [Zmiana lub uchylenie zabezpieczenia]	756
Art. 158. [Dopuszczalność zastosowania kilku sposobów zabezpieczeń]	757
Art. 159. [Uchylenie zabezpieczenia]	758
Art. 160. [Ograniczenia w zakresie stosowania zabezpieczenia]	760
Art. 161. [Sprzedaż zajętych ruchomości]	760
Art. 162. [Zbieg postępowań zabezpieczających]	761
Art. 163. [Opłaty oraz wydatki]	762
Rozdział 2. Zabezpieczenie należności pieniężnych	765
Art. 164. [Formy zabezpieczenia]	765
Art. 165. [Szczegółowe zasady zabezpieczania należności pieniężnych]	770
Art. 166. [Kaucja]	771
Art. 166a. [Zakaz rozporządzania mieniem]	771
Art. 166b. [Odesłanie]	772

Art. 166c. [Wyłączenie stosowania przepisów]	772
Rozdział 2a. Wykonywanie postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym	773
Art. 166d. [Podstawa do wykonania postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym]	773
Art. 166e. [Przeliczenie na złote należności pieniężnej wyrażonej w walucie obcej]	774
Art. 166f. [Sposób przechowywania zajętych ruchomości] ...	775
Art. 166g. [Przesłanie prokuratorowi, sądowi lub finansowemu organowi postępowania przygotowawczego protokołu zajęcia lub zawiadomienia o zajęciu]	775
Art. 166h. [Sprzedaż zajętych ruchomości ulegających szybkiemu zniszczeniu]	776
Art. 166i. [Ujawnienie rzeczy, wierzytelności lub innych praw majątkowych zobowiązanego nieobjętych postanowieniem o zabezpieczeniu majątkowym] ...	777
Art. 166j. [Zajęcie ruchomości, wierzytelności lub innego prawa majątkowego w przypadku kwoty należności pieniężnej podlegającej zabezpieczeniu wyższej niż wartość zabezpieczonego majątku] ...	777
Art. 166k. [Przekształcenie zajęcia zabezpieczającego w zajęcie egzekucyjne]	778
Art. 166l. [Zawiadomienie o wydatkach poniesionych przy wykonywaniu postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym]	779
Art. 166m. [Przesłanie potwierdzenia zwrotu środków pieniężnych zobowiązanemu]	779
Art. 166n. [Przepisy stosowane w zakresie wykonywania postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym] ...	780
Rozdział 3. Zabezpieczenie obowiązków o charakterze niepieniężnym	781
Art. 167. [Określenie środka zabezpieczenia]	781
Art. 168. [Dodatkowe środki zabezpieczenia]	781
Dział IVa. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy	783
Rozdział 1. Odpowiedzialność odszkodowawcza	783
Art. 168a. [Roszczenia odszkodowawcze osoby trzeciej]	783

Art. 168b. [Roszczenia odszkodowawcze zobowiązanego] . . .	786
Art. 168c. [Odpowiedzialność dłużnika zajętej wierzytelności. Odesłanie]	793
Rozdział 2. Odpowiedzialność porządkowa	794
Art. 168d. [Odpowiedzialność za odmowę udzielenia informacji lub wyjaśnień]	794
Art. 168e. [Odpowiedzialność dłużnika zajętej wierzytelności]	797
Art. 168ea. [Nakładanie kar pieniężnych w przypadku osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej]	798
Art. 168eb. [Wydanie postanowienia w sprawie nałożenia kary pieniężnej; zażalenie]	799
Rozdział 3. Odpowiedzialność karna	800
Art. 168f. [Brak upoważnienia do udostępnienia danych z rejestru]	800
Art. 168g. [Przechowywanie danych udostępnionych z rejestru niezgodnie z przepisami]	801
Art. 168h. [Ujawnienie danych udostępnionych z rejestru z naruszeniem przepisów]	801
Dział V. Przepisy wprowadzające i końcowe	803
Art. 169. [Zasada stosowania nowej ustawy]	803
Art. 170. [Pozostawienie w mocy przepisów]	803
Art. 171. [Pozostawienie w mocy przepisów]	804
Art. 172. [Pozostawienie w mocy przepisów]	804
Art. 173. (uchylony)	804
Art. 174. [Delegacja ustawowa]	804
Bibliografia	807
Skorowidz	813

Wykaz skrótów

Akty prawne

- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1740)
- k.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1444 ze zm.)
- k.k.w. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 523 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm. i sprost.)
- k.p. – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1320 ze zm.)
- k.p.a. – ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.)
- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 1575 ze zm.)
- k.p.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 30 ze zm.)
- k.r.o. – ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359)
- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1526)

nowelizacja z 2001 r.	– ustawa z 6.09.2001 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1368)
pierwsza nowelizacja z 2019 r.	– ustawa z 4.07.2019 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1553)
druga nowelizacja z 2019 r.	– ustawa z 11.09.2019 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2070)
o.p.	– ustawa z 29.08.1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2020 r. poz. 1325 ze zm.)
p.p.s.a.	– ustawa z 30.08.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2325 ze zm.)
pr. bank.	– ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357 ze zm.)
pr. bud.	– ustawa z 7.07.1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2020 r. poz. 1333 ze zm.)
pr. weksl.	– ustawa z 28.04.1936 r. – Prawo wekslowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 160)
pr. up.	– ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1228 ze zm.)
RODO	– rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L 119, s. 1)
rozporządzenie eIDAS	– rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z 23.07.2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz.Urz. UE L 257, s. 73)

rozporządzenie o RNP	– rozporządzenie Ministra Finansów z 4.06.2018 r. w sprawie Rejestru Należności Publicznoprawnych (Dz.U. poz. 1124)
u.g.n.	– ustawa z 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2020 r. poz. 1990)
u.k.w.h.	– ustawa z 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2019 r. poz. 2204)
u.o.i.f.	– ustawa z 29.07.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 89 ze zm.)
u.p.a.p.p.	– ustawa z 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1231 ze zm.)
u.p.e.a.	– ustawa z 17.06.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2020 r. poz. 1427 ze zm.)
ustawa o KAS	– ustawa z 16.11.2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 505 ze zm.)
u.s.u.s.	– ustawa z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 266 ze zm.)
u.w.a.r.w.	– ustawa z 23.01.2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2019 r. poz. 1464)
u.w.p.	– ustawa z 11.10.2013 r. o wzajemnej pomocy przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 765)

Czasopisma, zbiory orzeczeń

Biul. Skarb.	– Biuletyn Skarbowy
M. Podat.	– Monitor Podatkowy
M. Prawn.	– Monitor Prawniczy
ONSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
ONSAiWSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych

OSNAPIUS	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
POP	– Przegląd Orzecznictwa Podatkowego
PPE	– Przegląd Prawa Egzekucyjnego
Pr. Gosp.	– Prawo Gospodarcze
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
Pr. Spółek	– Prawo Spółek
Prz. Podat.	– Przegląd Podatkowy
Sam. Teryt.	– Samorząd Terytorialny

Inne

KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
SA	– sąd apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny
ZUS	– Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Wprowadzenie

Zmiany zapoczątkowane w 1989 r. spowodowały przekształcenie polskiej gospodarki oraz administracji publicznej. Obecnie istnieje zatem administracja publiczna o złożonej strukturze – oprócz organów administracji rządowej działają samorządy terytorialne. Skłania to m.in. do pytania o treść interesu ogólnego, który mają realizować wszystkie podmioty administrujące. W odniesieniu do problematyki egzekucji administracyjnej dotyczy to zwłaszcza ponownego określenia relacji między wierzycielem a organem egzekucyjnym. Niewątpliwie organ egzekucyjny nie powinien być postrzegany jako wyłączny gospodarz postępowania egzekucyjnego. Pojawia się pytanie o zakres uprawnień wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym. Powierzenie roli wierzyciela przede wszystkim organom oraz instytucjom publicznym skłania do traktowania wierzyciela jako wyraziciela interesu ogólnego i z tego tytułu zajmującego nadrzędną pozycję wobec zobowiązanego.

Przemiany społeczne i gospodarcze ostatniego ćwierćwiecza sprawiły, że pojawiły się istotne różnice w zamożności między osobami fizycznymi. Zyskały na znaczeniu marginalizowane w przeszłości instytucje, jak np. spółka handlowa czy weksel. Coraz częściej polscy przedsiębiorcy prowadzą działalność gospodarczą poza Polską. Coraz częściej też zobowiązany jest jednostką organizacyjną lub osobą prawną, a nie osobą fizyczną. Zmniejszeniu uległa sfera państwowych jednostek organizacyjnych, w stosunku do których stosowano szczególny tryb egzekucji.

Unormowania ustawy z 17.06.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, dostosowane do realiów gospodarki socjalistycznej, coraz bardziej utrudniały organom egzekucyjnym prowadzenie efektywnej egzekucji administracyjnej. Ujawniła się zatem konieczność dostosowania narzędzi pozostających w dyspozycji organów egzekucyjnych do zmienionej sytuacji społeczno-gospodarczej. Należy także wskazać na nowy sposób myślenia o państwie i prawie oraz o pozycji jednostki w państwie. W ramach postępowania egzekucyjnego w administracji rozbudowano zatem katalog środków prawnych służących ochronie interesów zarówno zobowiązanego, jak i innych podmiotów; m.in. poddano kontroli sądów administracyjnych postanowienia organu egzekucyjnego, na które przysługuje zażalenie.

Od 1990 r. dokonano kilkudziesięciu nowelizacji ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w następstwie czego dziewięciokrotnie ogłoszono tekst jednolity. Nowelizacja dokonana ustawą z 6.09.2001 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 125, poz. 1368) wprowadziła aż 99 zmian polegających na dodaniu lub zmianie brzmienia 231 artykułów oraz uchyleniu 17 artykułów. W wyniku tej nowelizacji objętość tekstu ustawy została zwiększona prawie dwukrotnie. Nowelizacja ta zasadniczo zmieniła tryb prowadzenia egzekucji administracyjnej. Zmianie uległ zarówno sposób regulacji poszczególnych instytucji, jak i struktura ustawy. Wprowadzono wiele nowych rozwiązań, jak np. instytucję organu rekwizycyjnego bądź odpowiedzialność dłużnika zajętej wierzytelności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązków związanych z egzekucją z zajętej rzeczy lub prawa majątkowego. W szczególności rozbudowano regulację dotyczącą środków egzekucji należności pieniężnych. Katalog środków egzekucyjnych poszerzono m.in. o egzekucję z papierów wartościowych, z weksla oraz z nieruchomości.

Proces modernizacji ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji nie został zakończony w 2001 r. Ustawa ta jest nadal przedmiotem wielu nowelizacji. Wskazać należy w tym miejscu zwłaszcza ustawę z 4.07.2019 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym

w administracji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1553) oraz ustawę z 11.09.2019 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2070). Obie ustawy zostały uchwalone w 2019 r., ale proces ich wchodzenia w życie został rozłożony w czasie. Pierwsza z tych nowelizacji, wprowadzająca łącznie 35 zmian w komentowanej ustawie, wejdzie w życie z dniem 20.02.2021 r., ale niektóre jej przepisy weszły w życie 3.09.2019 r. oraz wejdą 1.01.2022 r. Zasadnicza część przepisów drugiej nowelizacji z 2019 r., wprowadzającej łącznie 94 zmiany w komentowanej ustawie, weszła w życie z dniem 30.07.2020 r., ale część jej przepisów dotyczących ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji weszła lub wejdzie w życie w innych terminach, to jest: 30.10.2019 r., 30.10.2020 r., 20.02.2021 r., 30.04.2021 r., 30.10.2021 r.

Wprowadzanie licznych i szerokich zmian do postępowania egzekucyjnego przez nowelizowanie obowiązującej ustawy, a nie przez uchwalenie nowej, doprowadziło do powstania rozbieżności między dotychczasowymi i nowymi konstrukcjami oraz do nieuchronnych w tej sytuacji trudności interpretacyjnych.

Przepisy komentowanej ustawy stały się również w pierwszej połowie lat 90. XX w. przedmiotem orzecznictwa sądów administracyjnych. Z całą pewnością orzecznictwo przyczyniło się do wyjaśnienia wielu wątpliwości praktycznych, jednakże nie zawsze można mówić o ukształtowaniu się jednolitej linii orzeczniczej w sprawach egzekucji administracyjnej. Wskazać również należy na trzy orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego wydane ostatnio, to jest: wyrok z 28.06.2016 r., SK 31/14, Dz.U. poz. 1244 (dotyczący wysokości opłat za czynności egzekucyjne i opłaty manipulacyjnej); wyrok z 18.10.2017 r., K 27/15, Dz.U. poz. 1954 (dotyczący egzekucji z nieruchomości lub lokalu/pomieszczenia służących zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych zobowiązanego); wyrok z 18.04.2018 r., K 52/16, Dz.U. poz. 760 (dotyczący skargi pauliańskiej). W szczególności pierwszy z powyższych wyroków, będący tzw. wyrokiem zakresowym, wzbudził spory co do jego wpływu na sposób rozumienia i stosowania przepisów komentowanej ustawy.

Celem niniejszego komentarza jest wyjaśnienie zawartości egzekucji administracyjnej przede wszystkim przez przedstawienie orzecznictwa sądów administracyjnych, wskazanie zagadnień dyskusyjnych pojawiających się na tle stosowania przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz przedstawienie propozycji ich rozwiązania. Komentarz stanowi w tym zakresie autorską interpretację przepisów ustawy, wymagającą weryfikacji przez praktykę.

Zamiarem autora było dostarczenie Czytelnikowi komentarza napisanego w przystępny sposób, jednakże wysoki stopień złożoności omawianej materii znacząco utrudnił realizację tego zamiaru.

USTAWA

z 17.06.1966 r.

o postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹

(Dz.U. z 2020 r. poz. 1427)

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy 2001/44/WE z 15 czerwca 2001 r. zmieniającej dyrektywę 76/308/EWG w sprawie wzajemnej pomocy przy windykacji roszczeń wynikających z czynności stanowiących część systemu finansowania Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz opłat rolnych i ceł oraz w odniesieniu do podatku od wartości dodanej i podatków akcyzowych (Dz.Urz. WE L 175 z 28.06.2001);
- 2) dyrektywy 2002/94/WE z 9 grudnia 2002 r. ustalającej szczegółowe zasady wykonania niektórych przepisów dyrektywy 76/308/EWG w sprawie wzajemnej pomocy przy windykacji roszczeń dotyczących niektórych opłat, ceł, podatków i innych środków (Dz.Urz. WE L 337 z 13.12.2002).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

ROZDZIAŁ 1

Zasady ogólne

Art. 1. [Zakres obowiązywania]

Ustawa określa:

- 1) sposób postępowania wierzycieli w przypadkach uchylania się zobowiązanych od wykonania ciężących na nich obowiązków, o których mowa w art. 2;
 - 2) prowadzone przez organy egzekucyjne postępowanie i stosowane przez nie środki przymusu służące doprowadzeniu do wykonania lub zabezpieczenia wykonania obowiązków, o których mowa w art. 2;
 - 3) *(uchylony)*
 - 4) zasady i sposób prowadzenia Rejestru Należności Publiczno-prawnych oraz udostępniania danych z tego rejestru.
1. Tytuł rozdziału nie jest adekwatny do jego treści, ponieważ nie wszystkie jego przepisy zawierają normy o charakterze zasad ogólnych. Zasady ogólne są normami lub uznanymi konsekwencjami grupy norm systemu prawa pozytywnego, które mają zasadniczy charakter ze względu

na: miejsce normy w hierarchicznej strukturze systemu prawa, stosunek logiczny normy do innych norm, rolę normy w konstrukcji prawnej lub inne oceny natury społeczno-politycznej (K. Opalek, J. Wróblewski, *Zagadnienia teorii prawa*, Warszawa 1969, s. 92; J. Wróblewski, *Zagadnienia procesowego modelu sądowego stosowania prawa*, „Studia Prawnicze” 1986/1–2, s. 87–88). Zasady ogólne prawa spełniają wiele różnych funkcji. Najważniejszą z nich jest funkcja opisowa, określająca w sposób ogólny podstawowe cechy i założenia postępowania egzekucyjnego. Katalog zasad ogólnych wskazuje zatem wartości uznane przez ustawodawcę za mające kluczowe znaczenie w dziedzinie uregulowanej przez ustawę. Zasady ogólne pełnią również funkcję interpretacyjną – organy administracji stosujące ustawę muszą interpretować jej przepisy w sposób zbieżny z zasadami ogólnymi. Ma to na celu optymalizację stosowania przepisów ustawy. Z funkcji ochronnej zasad ogólnych wynika natomiast, że nie są one wyłącznie deklaracjami ustawodawcy, ale zawierają normatywną treść i ich naruszenie jest sankcjonowane w określony sposób. Organ egzekucyjny oraz wierzyciel, naruszając zasady ogólne, muszą liczyć się z tym, że ich czynności zostaną uznane za niezgodne z prawem przez organ nadzoru lub przez sąd administracyjny.

W postępowaniu egzekucyjnym w administracji stosowane są trzy rodzaje zasad: zasady ogólne całego systemu prawa, zasady ogólne postępowania administracyjnego uregulowane w Kodeksie postępowania administracyjnego oraz zasady ogólne uregulowane w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (T. Jędrzejewski, M. Masternak, P. Rączka, *Administracyjne postępowanie egzekucyjne*, Toruń 2002, s. 41).

W literaturze przedmiotu przedstawiane są różne katalogi zasad ogólnych zawartych w komentowanej ustawie. Przykładowo Z. Leoński ([w:] R. Hauser, Z. Leoński, *Komentarz do ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji*, Warszawa 1995, s. 19; zob. też Z. Leoński, *Egzekucja administracyjna świadczeń niepieniężnych*, Warszawa 1968, s. 123 i n.) wskazuje na istnienie następujących zasad ogólnych postępowania egzekucyjnego:

- 1) zasady prawnego obowiązku podjęcia odpowiednich kroków przez wierzyciela w celu wszczęcia egzekucji – art. 6 § 1 u.p.e.a.;
- 2) zasady stosowania tylko środków egzekucyjnych przewidzianych w ustawie – art. 1 u.p.e.a.;
- 3) zasady celowości stosowania środków prowadzących bezpośrednio do wykonania obowiązku – art. 7 § 2 u.p.e.a.;
- 4) zasady stosowania najmniej uciążliwego środka egzekucyjnego – art. 7 § 2 u.p.e.a.;
- 5) zasady niezbędności (niedopuszczalności stosowania środków egzekucyjnych, gdy obowiązek stał się bezprzedmiotowy lub został już wykonany) – art. 7 § 3 u.p.e.a.;
- 6) zasady poszanowania godności zobowiązanego – art. 8–10 oraz art. 12–13 u.p.e.a.;
- 7) zasady zagrożenia (upomnienia) – art. 15 u.p.e.a.;
- 8) zasady niezależności stosowania środków egzekucyjnych i innych środków prawnych, zwłaszcza o charakterze represyjnym – art. 16 u.p.e.a.

Zmiany wprowadzone przez nowelizację z 2001 r. skłaniają do sformułowania nowej, zawartej w art. 6 § 1a u.p.e.a., zasady ochrony uzasadnionych interesów osób trzecich.

2. Zasadniczym przedmiotem regulacji ustawy jest postępowanie mające na celu bądź przymuszenie zobowiązanego do wykonania ciężących na nim obowiązków (postępowanie egzekucyjne), bądź stworzenie warunków ułatwiających przyszłą egzekucję (postępowanie zabezpieczające).

W literaturze przedmiotu funkcjonuje rozróżnienie pomiędzy postępowaniem egzekucyjnym w znaczeniu szerokim i w znaczeniu wąskim. Na postępowanie egzekucyjne w szerokim znaczeniu mają składać się zarówno działania wierzyciela podejmowane w związku z uchyleniem się przez zobowiązanego od wykonywania obowiązku, jak i postępowanie egzekucyjne w znaczeniu wąskim (w sprawie wszczęcia postępowania egzekucyjnego w tym rozumieniu zob. komentarz do art. 26 u.p.e.a.) oraz postępowanie zabezpieczające (zob. D.R. Kijowski, *Pojęcie, przed-*

miot i podstawy postępowania egzekucyjnego w administracji i egzekucji administracyjnej [w:] *System prawa administracyjnego procesowego. Administracyjne postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające*, t. III, cz. 1, *Zagadnienia ogólne*, red. D.R. Kijowski, Warszawa 2020, s. 81). Należy zauważyć, że działania wierzyciela podejmowane przed złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji (w przypadku wierzyciela będącego równocześnie wierzycielem – przed skierowaniem tytułu wykonawczego do egzekucji) nie są dokonywane w ramach sformalizowanego postępowania, jak również nie polegają na stosowaniu przymusu państwowego wobec zobowiązanego.

Postępowanie egzekucyjne w znaczeniu wąskim (właściwe postępowanie egzekucyjne) należy zdefiniować jako zespół czynności organu egzekucyjnego, zobowiązanego oraz innych uczestników postępowania podjętych w celu ostatecznego urzeczywistnienia normy prawa materialnego. Czynności te mają niejednolity charakter, ponieważ zaliczają się do nich zarówno czynności procesowe, rozstrzygające kwestie proceduralne wynikłe w toku postępowania, jak i czynności egzekucyjne, będące czynnościami faktycznymi. Zróżnicowanie prawnego charakteru czynności egzekucyjnych ma istotne znaczenie ze względu na sposób kwestionowania poszczególnych czynności egzekucyjnych przez zobowiązanego i inne zainteresowane podmioty.

Celem postępowania egzekucyjnego jest doprowadzenie do wykonania egzekwowanego obowiązku, tj. spowodowanie, aby zobowiązany zachował się w sposób zgodny z treścią nałożonego na niego obowiązku. W konsekwencji przymus egzekucyjny jest stosowany tylko tak długo, jak długo stan rzeczywisty jest niezgodny z treścią obowiązku. Może on być stosowany zarówno wobec zobowiązanego, jak i innych osób, w szczególności wobec osób reprezentujących zobowiązanego. Przesłanką stosowania przymusu wobec osób innych niż zobowiązany jest utrudnianie przez nie lub udaremnianie egzekucji.

Stosowanie przymusu egzekucyjnego jest podstawowym sposobem reakcji administracji na nieposłuszeństwo podmiotów administrowanych. Przymus egzekucyjny nie może być jednak stosowany wówczas, gdy

dany akt administracji wywołuje określone skutki z mocy prawa. Administracja nie może również „przymuszać” podmiotów administrowanych do korzystania z przysługujących im uprawnień. Niewykonywanie uprawnienia nie jest okolicznością obojętną dla administracji, ale administracja może skłonić podmiot administrowany do korzystania z przysługujących mu uprawnień jedynie pod sankcją ich wygaśnięcia, jeśli sankcję taką przewidują przepisy szczególne. Stosowanie przymusu egzekucyjnego jest zatem możliwe wyłącznie w tych przypadkach, gdy adresat aktu administracyjnego jest zobowiązany do jego wykonania, tj. do podjęcia działań zmierzających do podporządkowania stanu faktycznego normie prawa materialnego skonkretyzowanej w akcie administracyjnym.

Nie wszystkie środki stosowane przez organy egzekucyjne mają charakter środków przymusu, ponieważ ustawa zawiera także unormowania pozwalające na nakładanie kar na zobowiązanego, dłużnika zajętej wierzytelności oraz na inne osoby (zob. art. 168d i 168e u.p.e.a.). Środki te mają charakter represyjny, a nie przymuszający.

3. Ponieważ celem postępowania egzekucyjnego jest doprowadzenie do wykonania obowiązku przez zobowiązanego, niedopuszczalne jest uchylenie, zmiana lub weryfikowanie w inny sposób przez organ egzekucyjny decyzji administracyjnej, którą został ustanowiony obowiązek podlegający przymusowemu wykonaniu. Ocena zgodności z prawem czynności egzekucyjnych nie może sprowadzać się do oceny legalności takiej decyzji (wyrok NSA z 25.02.1998 r., IV SA 2081/97, LEX nr 43846). Tak samo nie jest dopuszczalne rozstrzyganie przez organ egzekucyjny w ramach postępowania egzekucyjnego wątpliwości dotyczących istnienia, rodzaju i zakresu egzekwowanego obowiązku, nawet jeżeli organ prowadzący postępowanie egzekucyjne jest uprawniony na podstawie odrębnych przepisów do podejmowania stosownych rozstrzygnięć. Rozstrzygnięcia dotyczące tych kwestii są podejmowane we właściwym trybie i nie stanowią części postępowania egzekucyjnego (zob. wyrok NSA z 26.05.1995 r., III SA 1101/94, OSP 1996/6, poz. 106; tezę 2 uchwały SN (7) z 28.05.1992 r., III AZP 5/92, OSNC 1992/10, poz. 175; zob. także komentarz do art. 33 u.p.e.a., dotyczący zarzutu nieistnienia egzekwowanego obowiązku, oraz komentarz do art. 57

u.p.e.a., dotyczący podjęcia zawieszonego postępowania w związku z czynnościami wierzyciela).

4. Postępowanie zabezpieczające, unormowane w dziale IV komentowanej ustawy, jest postępowaniem odrębnym od postępowania egzekucyjnego. Ma ono charakter akcesoryjny wobec postępowania egzekucyjnego, ponieważ jego funkcją jest umożliwienie lub ułatwienie egzekucji obowiązku. Z zasady toczy się przed postępowaniem egzekucyjnym (w sprawie zabezpieczenia w okresie zawieszenia postępowania egzekucyjnego zob. art. 35 § 2 u.p.e.a.). Również dokonywane przez wierzyciela czynności mające na celu doprowadzenie do wyegzekwowania obowiązku są czynnościami podejmowanymi w postępowaniu odrębnym od postępowania egzekucyjnego (zob. komentarz do art. 34 u.p.e.a. w zakresie dotyczącym charakteru postępowania przed wierzycielem w sprawie zarzutów zobowiązanego).
5. Przedmiotem regulacji ustawy są również czynności wierzycieli podejmowane w przypadku uchylania się zobowiązanych od wykonania ciążących na nich obowiązków. Czynności te nie są podejmowane w ramach sformalizowanego postępowania. Poprzedzają one postępowanie egzekucyjne.
6. Ustawa reguluje zasady i sposób prowadzenia Rejestru Należności Publicznoprawnych oraz udostępniania danych z tego rejestru (art. 18a i n. u.p.e.a.). Prowadzenie Rejestru Należności Publicznoprawnych należy do zadań Szefa Krajowej Administracji Skarbowej. Związek tego rejestru z egzekucją administracyjną polega na tym, że wierzyciel będący naczelnikiem urzędu skarbowego albo jednostką samorządu terytorialnego jest zobligowany do wprowadzenia do Rejestru Należności Publicznoprawnych informacji o należnych temu wierzycielowi niektórych należnościach pieniężnych podlegających egzekucji administracyjnej. Działania w tym zakresie są podejmowane przez wierzyciela z urzędu.
7. Ustawa nie określa sposobu dobrowolnego wykonania obowiązków administracyjnych. Zagadnienia te są normowane przez przepisy szczególne dotyczące poszczególnych rodzajów obowiązków. Przepisy

te mogą wprowadzać szczególny tryb wykonania obowiązków danego rodzaju, np. zapłata podatków przez podatników prowadzących działalność gospodarczą i obowiązanych do prowadzenia księgi rachunkowej lub podatkowej księgi przychodów i rozchodów może co do zasady nastąpić wyłącznie w formie polecenia przelewu (art. 61 § 1 o.p.).

8. Do postępowań egzekucyjnych i wszczętych i niezakończonych przed 30.07.2020 r. stosuje się przepisy dotychczasowe, a nie przepisy ustawy w brzmieniu ustalonym drugą nowelizacją (art. 13 ust. 1 drugiej nowelizacji z 2019 r.).

Przepisy ustawy w brzmieniu nadanym drugą nowelizacją stosuje się w postępowaniu egzekucyjnym wszczętym i niezakończonym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego na zobowiązanego, do egzekucji ze składnika majątkowego wchodzącego w skład majątku wspólnego zobowiązanego i jego małżonka, jak również do egzekucji z rzeczy lub prawa majątkowego obciążonego zastawem skarbowym lub hipoteką przymusową, które zostało przeniesione na inny podmiot (art. 13 ust. 3 i 4 drugiej nowelizacji z 2019 r.).

Powyższe reguły stosuje się odpowiednio do postępowań zabezpieczających (art. 13 ust. 6 drugiej nowelizacji z 2019 r.).

9. W postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym wszczętym i niezakończonym przed dniem wejścia w życie pierwszej nowelizacji z 2019 r., to jest przed 20.02.2021 r., stosuje się z pewnymi wyjątkami przepisy dotychczasowe, a nie przepisy ustawy w brzmieniu ustalonym pierwszą nowelizacją z 2019 r. (art. 6 pierwszej nowelizacji z 2019 r.).

Art. 1a. [Definicje legalne]

Ileokroć w ustawie jest mowa o:

- 1) **biegłym skarbowym** – rozumie się przez to rzeczoznawcę w określonej dziedzinie, uprawnionego do wyceny majątku zobowiązanego i wpisanego na listę biegłych skarbowych prowadzoną przez izbę administracji skarbowej;

- 1a) centralnym biurze łącznikowym – rozumie się przez to jednostkę organizacyjną, o której mowa w art. 9 ustawy z dnia 11 października 2013 r. o wzajemnej pomocy przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 765), zwanej dalej „ustawą o wzajemnej pomocy”;
- 2) czynności egzekucyjnej – rozumie się przez to wszelkie podejmowane przez organ egzekucyjny działania zmierzające do zastosowania lub zrealizowania środka egzekucyjnego;
- 3) dłużniku zajętej wierzytelności – rozumie się przez to dłużnika zobowiązanego, jak również bank, pracodawcę, podmiot prowadzący działalność maklerską, trasata oraz inne podmioty realizujące, na wezwanie organu egzekucyjnego, zajęcie wierzytelności lub innego prawa majątkowego zobowiązanego;
- 3a) dokumencie zabezpieczenia – rozumie się przez to dokument, o którym mowa w art. 3 pkt 1 ustawy o wzajemnej pomocy;
- 4) egzekutorze – rozumie się przez to pracownika obsługującego organ egzekucyjny, uprawnionego do dokonywania czynności egzekucyjnych;
- 4a–4b) (*uchylone*)
- 4c) jednolitym tytule wykonawczym – rozumie się przez to dokument państwa członkowskiego, o którym mowa w art. 3 pkt 4 ustawy o wzajemnej pomocy;
- 4d) należności celnej – rozumie się przez to należność celną, o której mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiającym unijny kodeks celny (Dz.Urz. UE L 269 z 10.10.2013, str. 1, z późn. zm.), dochodzoną na podstawie tytułu wykonawczego innego niż jednolity tytuł wykonawczy albo zagraniczny tytuł wykonawczy;
- 5) nieruchomości – rozumie się przez to również:
 - a) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego,
 - b) spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego,
 - c) prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej, w tym także prawo do lokalu mieszkalnego w domu budowanym przez spółdzielnię mieszkaniową w celu przeniesienia jego własności na członka spółdzielni;

5a) (*uchylony*)

- 6) opłacie komorniczej – rozumie się przez to opłatę wynoszącą 5% kwot przekazanych wierzycielowi przez organ egzekucyjny lub przekazanych wierzycielowi przez zobowiązanego w wyniku zastosowania środków egzekucyjnych;

6)² (*uchylony*)

- 7) organie egzekucyjnym – rozumie się przez to organ uprawniony do stosowania w całości lub w części określonych w ustawie środków służących doprowadzeniu do wykonania przez zobowiązanych ich obowiązków o charakterze pieniężnym lub obowiązków o charakterze niepieniężnym oraz zabezpieczania wykonania tych obowiązków;

- 8) organie rekwizycyjnym – rozumie się przez to organ egzekucyjny o tej samej właściwości rzeczowej co organ egzekucyjny prowadzący egzekucję, któremu organ egzekucyjny zlecił wykonanie czynności egzekucyjnych;

8)³ organie rekwizycyjnym – rozumie się przez to:

- a) organ egzekucyjny o tej samej właściwości rzeczowej co organ egzekucyjny prowadzący postępowanie egzekucyjne,
- b) właściwego naczelnika urzędu skarbowego – w przypadku braku organu o tej samej właściwości rzeczowej co organ egzekucyjny prowadzący postępowanie egzekucyjne – któremu organ egzekucyjny prowadzący postępowanie egzekucyjne zlecił wykonanie czynności egzekucyjnych;

8a–8b) (*uchylone*)

- 8c) państwie członkowskim – rozumie się przez to państwo będące członkiem Unii Europejskiej inne niż Rzeczpospolita Polska;

- 8d) państwie trzecim – rozumie się przez to państwo niebędące członkiem Unii Europejskiej;

- 9) poborcy skarbowym – rozumie się przez to pracownika obsługującego organ egzekucyjny, uprawnionego do dokonywania

² Art. 1a pkt 6 uchylony przez art. 1 pkt 1 lit. a ustawy z 4 lipca 2019 r. (Dz.U. poz. 1553 ze zm.) zmieniającej nin. ustawę z dnia 1 stycznia 2022 r.

³ Art. 1a pkt 8 zmieniony przez art. 1 pkt 1 lit. b ustawy z 4 lipca 2019 r. (Dz.U. poz. 1553 ze zm.) zmieniającej nin. ustawę z dnia 20 lutego 2021 r.

czynności egzekucyjnych w egzekucji obowiązku o charakterze pieniężnym;

9a–9c) (*uchylone*)

10) pracodawcy – rozumie się przez to podmioty wypłacające wynagrodzenia, o których mowa w pkt 17;

10a) przedsiębiorstwie w spadku – rozumie się przez to przedsiębiorstwo w spadku w rozumieniu ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej i innych ułatwieniach związanych z sukcesją przedsiębiorstw (Dz.U. poz. 1629 oraz z 2019 r. poz. 1495);

11) składkach na ubezpieczenia społeczne – rozumie się przez to również składki na ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych oraz Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych;

12) środku egzekucyjnym – rozumie się przez to:

a) w postępowaniu egzekucyjnym dotyczącym należności pieniężnych, egzekucję:

- z pieniędzy,
- z wynagrodzenia za pracę,
- ze świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego oraz ubezpieczenia społecznego, a także z renty socjalnej,
- z rachunków bankowych,
- z innych wierzytelności pieniężnych,
- z praw z instrumentów finansowych w rozumieniu przepisów o obrocie instrumentami finansowymi, zapisanych na rachunku papierów wartościowych lub innym rachunku, oraz z wierzytelności z rachunku pieniężnego służącego do obsługi takich rachunków,
- z papierów wartościowych niezapisanych na rachunku papierów wartościowych,
- ⁴ z *praw majątkowych zarejestrowanych w rejestrze akcyjnym*,

⁴ Art. 1a pkt 12 lit. a tiret ósme dodane przez art. 3 pkt 1 ustawy z 30 sierpnia 2019 r. (Dz.U. poz. 1798 ze zm.) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 marca 2021 r.

- z weksła,
 - z autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych oraz z praw własności przemysłowej,
 - z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością,
 - z pozostałych praw majątkowych,
 - z ruchomości,
 - z nieruchomości,
- b) w postępowaniu egzekucyjnym dotyczącym obowiązków o charakterze niepieniężnym:
- grzywnę w celu przymuszenia,
 - wykonanie zastępcze,
 - odebranie rzeczy ruchomej,
 - odebranie nieruchomości, opróżnienie lokali i innych pomieszczeń,
 - przymus bezpośredni;
- 13) wierzycielu – rozumie się przez to podmiot uprawniony do żądania wykonania obowiązku lub jego zabezpieczenia w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym lub zabezpieczającym;
- 14) właściwym organie jednostki samorządu terytorialnego – rozumie się przez to odpowiednio wójta, burmistrza (prezydenta miasta), starostę lub marszałka województwa;
- 15) wstrzymaniu czynności egzekucyjnych – rozumie się przez to wstrzymanie wykonania wszystkich lub części zastosowanych środków egzekucyjnych, które nie powoduje uchylenia dokonanych czynności egzekucyjnych;
- 16) wstrzymaniu postępowania egzekucyjnego – rozumie się przez to wstrzymanie wykonania zastosowanych środków egzekucyjnych, które nie powoduje uchylenia dokonanych czynności egzekucyjnych, oraz niepodejmowanie nowych środków egzekucyjnych;
- 17) wynagrodzeniu – rozumie się przez to wynagrodzenia oraz niewyłączone spod egzekucji inne świadczenia pieniężne związane z pracą lub funkcją wykonywaną przez zobowiązanego na podstawie stosunku pracy oraz innej podstawie, jeżeli z tego tytułu zobowiązany otrzymuje okresowe świadczenia pieniężne;
- 17a) zagranicznym tytule wykonawczym – rozumie się przez to dokument określony w przepisach ustawy o wzajemnej pomocy;

- 18) zajęciu egzekucyjnym – rozumie się przez to czynność organu egzekucyjnego, w wyniku której organ egzekucyjny nabywa prawo rozporządzania składnikiem majątkowym zobowiązanego w zakresie niezbędnym do wykonania obowiązku objętego tytułem wykonawczym;
- 19) zajęciu zabezpieczającym – rozumie się przez to czynność organu egzekucyjnego, w wyniku której organ egzekucyjny nabywa prawo rozporządzania składnikiem majątkowym zobowiązanego w zakresie niezbędnym do zabezpieczenia wykonania przez niego obowiązku objętego dokumentem stanowiącym podstawę zabezpieczenia, ale która nie prowadzi do przymusowego wykonania obowiązku;
- 19a) zarządcy przedsiębiorstwa w spadku – rozumie się przez to:
 - a) przed ustanowieniem zarządu sukcesyjnego – osobę, która dokonała zgłoszenia, o którym mowa w art. 12 ust. 1c ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz.U. z 2020 r. poz. 170),
 - b) po ustanowieniu zarządu sukcesyjnego – zarządcę sukcesyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej i innych ułatwieniach związanych z sukcesją przedsiębiorstw, a w przypadku braku zarządcy sukcesyjnego – osobę, o której mowa w art. 14 ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej i innych ułatwieniach związanych z sukcesją przedsiębiorstw, dokonującą czynności, o których mowa w art. 13 tej ustawy;
- 20) zobowiązanym – rozumie się przez to osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej albo osobę fizyczną, która nie wykonała w terminie obowiązku o charakterze pieniężnym lub obowiązku o charakterze niepieniężnym, a w postępowaniu zabezpieczającym – również osobę lub jednostkę, której zobowiązanie nie jest wymagalne albo jej obowiązek nie został ustalony lub określony, ale zachodzi obawa, że brak zabezpieczenia mógłby utrudnić lub udaremnić skuteczne przeprowadzenie egzekucji, a odrębne przepisy na to zezwalają;

21) zwolnieniu spod egzekucji – rozumie się przez to niepodejmowanie lub odstąpienie od egzekucji z całości lub części składników majątkowych zobowiązanego.

1. Instytucja biegłego skarbowego została wprowadzona nowelizacją z 2001 r. Wcześniej organ egzekucyjny, w razie konieczności ustalenia wartości szacunkowej zajętej rzeczy lub prawa majątkowego, powoływał biegłego na potrzeby konkretnego postępowania egzekucyjnego. W obecnym stanie prawnym organ egzekucyjny jest zobowiązany do powołania jednego z biegłych wpisanych na listę biegłych skarbowych, prowadzoną przez izbę administracji skarbowej, chyba że żaden z biegłych z listy nie ma uprawnień do oszacowania wartości zajętych rzeczy lub praw majątkowych. W takiej sytuacji organ egzekucyjny może powołać na biegłego osobę niewpisaną na listę biegłych skarbowych.

Zasada dokonywania przez biegłego skarbowego oszacowania wartości zajętej rzeczy ruchomej lub prawa majątkowego została unormowana w art. 67b u.p.e.a. Od zasady tej wprowadzono wyjątki polegające na przyznaniu poborcy skarbowemu uprawnień w tym zakresie (zob. komentarz do art. 67b u.p.e.a.). Ponadto oszacowanie wartości nieruchomości jest dokonywane przez rzeczoznawcę majątkowego, o którym mowa w ustawie z 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2020 r. poz. 65 ze zm.) – zob. art. 110s § 1 u.p.e.a.).

W sprawie zasad i trybu ustanawiania biegłych skarbowych zob. art. 67c u.p.e.a.

2. Centralne biuro łącznikowe jest odpowiedzialne za kontakty z państwami członkowskimi lub państwami trzecimi w zakresie udzielania wzajemnej pomocy przez Rzeczpospolitą Polską i państwa członkowskie oraz państwa trzecie przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych. Do realizacji zadań centralnego biura łącznikowego została wyznaczona Izba Administracji Skarbowej w Poznaniu (zob. rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z 15.02.2017 r. w sprawie wyznaczenia centralnego biura łącznikowego, Dz.U. poz. 300).

3. W rozumieniu komentowanego przepisu czynnością egzekucyjną jest każde działanie organu egzekucyjnego podjęte w ramach postępowania egzekucyjnego i zmierzające do zastosowania lub zrealizowania środka egzekucyjnego, nawet jeżeli to działanie nie jest skierowane bezpośrednio do zobowiązanego.

W literaturze sprzed nowelizacji z 2001 r. przyjmowano jako zasadę, że organ egzekucyjny podejmuje rozstrzygnięcia w toku postępowania, a egzekutor dokonuje czynności o charakterze wykonawczym. Wskazywano równocześnie na możliwość dokonywania czynności wykonawczych przez organ egzekucyjny. Zasada ta zdaje się być podtrzymana po nowelizacji z 2001 r., skoro pojęcia egzekutora (art. 1a pkt 4 u.p.e.a.) oraz poborcy skarbowego (art. 1a pkt 9 u.p.e.a.) są definiowane przez odwołanie się do pojęcia czynności egzekucyjnej – są oni pracownikami obsługującymi organ egzekucyjny, uprawnionymi do dokonywania czynności egzekucyjnych. Skoro zasada ta pozostaje aktualna, to czynność egzekucyjna powinna być definiowana jako działanie egzekutora lub organu egzekucyjnego.

W literaturze wskazuje się, że pod pojęciem czynności egzekucyjnych kryją się zarówno czynności o charakterze prawnym, podejmowane wyłącznie przez organ egzekucyjny lub organ rekwizycyjny, jak i czynności o charakterze faktycznym, dokonywane przez egzekutora lub poborcę skarbowego. Od czynności egzekucyjnych o charakterze faktycznym należy odróżnić ogół czynności postępowania egzekucyjnego dokonywanych nie tylko przez organ egzekucyjny i niemających charakteru wykonawczego (R. Hauser, Z. Leoński [w:] *Postępowanie egzekucyjne w administracji. Komentarz*, red. R. Hauser, A. Skoczylas, Warszawa 2018, s. 21).

Podział kwoty uzyskanej z egzekucji jest czynnością egzekucyjną (zob. komentarz do art. 115 i 115b u.p.e.a.).

Nie są czynnościami egzekucyjnymi takie działania organu egzekucyjnego, które nie wiążą się ze stosowaniem przymusu egzekucyjnego lub które wyłączają albo oddalają w czasie możliwość zastosowania lub

zrealizowania środka egzekucyjnego. Nie są zatem czynnościami egzekucyjnymi m.in. takie działania organu egzekucyjnego, jak:

- 1) zajęcie zabezpieczające (zob. tezę 2 wyroku WSA w Warszawie z 16.02.2005 r., III SA/Wa 1263/04, LEX nr 167990 oraz wyrok WSA w Warszawie z 8.03.2005 r., III SA/Wa 1753/04, LEX nr 164475);
- 2) doręczenie zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego (wyrok NSA OZ w Łodzi z 16.06.2003 r., I SA/Łd 2190/01, POP 2004/2, poz. 27; odmiennie wyrok NSA w Warszawie z 20.08.2002 r., III SA 3357/00, M. Podat. 2002/11, s. 4);
- 3) postanowienie w sprawie zawieszenia lub umorzenia postępowania egzekucyjnego;
- 4) wyłączenie rzeczy bądź praw majątkowych spod egzekucji (wyrok NSA OZ w Poznaniu z 22.08.2002 r., I SA/Po 350/01, LEX nr 1694519);
- 5) pobór opłaty komorniczej (zob. pismo Dyrektora Departamentu Systemu Podatkowego Ministerstwa Finansów z 29.01.2002 r., SP2-K-861-69-146/02, www.mf.gov.pl);
- 6) zaliczenie nadpłaty podatku na poczet zaległych oraz bieżących zobowiązań podatkowych (wyrok NSA OZ w Gdańsku z 29.10.2003 r., I SA/Gd 235/03, ONSA 2004/2, poz. 87);
- 7) zawiadomienie o zmianie wysokości zajęcia, przesłane dłużnikowi zajętej wierzytelności (wyrok NSA z 7.12.2011 r., II FSK 1784/10, LEX nr 1151320).

W sprawie zasad i trybu zaskarżania czynności egzekucyjnych – zob. art. 54 u.p.e.a.

4. Termin „wierzytelność” wywodzi się z prawa cywilnego i oznacza prawo wierzyciela do żądania od dłużnika spełnienia określonego świadczenia. Świadczenie to może mieć różny charakter, jednakże z punktu widzenia postępowania egzekucyjnego w administracji istotne jest to, aby świadczenie to mogło być przedmiotem zajęcia egzekucyjnego. Ponieważ zajęciu w toku postępowania egzekucyjnego mogą podlegać wyłącznie rzeczy oraz prawa majątkowe, dlatego przez dłużnika zajętej wierzytelności należy rozumieć każdy podmiot, na którym ciąży prawna powinność świadczenia zobowiązanemu polega-

jącego na wydaniu rzeczy lub przekazaniu pieniędzy albo prawa majątkowego. Osoba zobligowana wobec zobowiązanego do innego rodzaju świadczenia, niemającego być przedmiotem zajęcia egzekucyjnego, nie może być zatem dłużnikiem zajętej wierzytelności.

Dłużnikiem zajętej wierzytelności jest każdy, kto jest zobligowany wobec zobowiązanego do spełnienia określonego świadczenia. Dłużnikiem zajętej wierzytelności, w rozumieniu art. 1a pkt 3 u.p.e.a., jest zatem również sąd w odniesieniu do przedmiotu świadczenia znajdującego się w depozycie sądowym (odmiennie D. Kotłowski, O.M. Piaszkowska, K. Sadowski, *Dopuszczalność zajęcia przez naczelnika urzędu skarbowego przedmiotu świadczenia złożonego do depozytu sądowego*, PPE 2010/1, s. 43).

5. Dokumentem zabezpieczenia jest dokument wystawiony przez państwo członkowskie, dołączony do wniosku o podjęcie środków zabezpieczających należności pieniężne, o których mowa w art. 2 pkt 1–6 u.w.p., i stanowiący podstawę do zabezpieczenia w tym państwie członkowskim.
6. Z komentowanego przepisu wynika, że egzekutor dokonuje czynności egzekucyjnych w ramach egzekucji obowiązków o charakterze pieniężnym i niepieniężnym, natomiast zgodnie z art. 1a pkt 9 u.p.e.a. czynności egzekucyjnych w ramach egzekucji obowiązków o charakterze pieniężnym dokonuje poborca skarbowy. Można zatem sformułować zasadę, że jeżeli w ustawie mowa o poborcy skarbowym, to takie unormowanie dotyczy wyłącznie egzekucji należności pieniężnych, a jeżeli ustawa używa określenia „egzekutor”, to dotyczy ono egzekucji obu rodzajów obowiązków, chyba że co innego wynika z treści unormowania. Przed nowelizacją z 2001 r. funkcjonowała zasada, wyrażona w ówczesnym art. 31 § 1 u.p.e.a., ale niezbyt konsekwentnie przestrzegana, że egzekutor był pracownikiem organu egzekucyjnego wyznaczonym do dokonywania czynności egzekucyjnych w egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym, a poborca skarbowy – obowiązków o charakterze pieniężnym. Obecne unormowanie tej kwestii należy uznać za właściwsze od poprzedniego.

Ustawa dokonuje ogólnego podziału czynności między organ egzekucyjny a egzekutora, stanowiąc w art. 1a pkt 7 u.p.e.a., że do właściwości organu egzekucyjnego należy stosowanie środków egzekucyjnych oraz środków zabezpieczenia wykonania tych obowiązków. Do egzekutora oraz poborcy skarbowego należy zatem podejmowanie czynności wykonawczych. Ponadto ustawa zastrzega wprost niektóre rodzaje czynności do właściwości organu egzekucyjnego, a inne – do właściwości egzekutora. W doktrynie przyjęto, że w przypadku niewskazania któregoś z tych podmiotów jako uprawnionego do dokonania czynności danego rodzaju egzekutor powinien podejmować czynności według swego uznania, kierując się tym, aby były one celowe i prowadziły do wykonania obowiązku, a równocześnie, aby nie naruszały przepisów ustawy (R. Hauser, Z. Leoński, *Komentarz...*, s. 61).

Nie jest dopuszczalne powierzenie funkcji egzekutora osobom innym niż pracownicy organu egzekucyjnego, jak również nie jest możliwe zawarcie porozumienia między organem egzekucyjnym i zainteresowanym podmiotem o powierzeniu funkcji egzekutora.

Niektóre czynności egzekucyjne mające charakter wykonawczy są dokonywane przez inne podmioty. Należy wskazać na czynności przeszukania rzeczy, środków transportu, lokali i innych pomieszczeń oraz schowków, których dokonuje komisja powołana przez organ egzekucyjny (art. 47 § 2 u.p.e.a.). Ponadto w niektórych przypadkach czynności przeszukania odzieży na zobowiązanym lub innej osobie są dokonywane przez inne osoby pod nadzorem egzekutora, np. wówczas, gdy osoba przeszukiwana jest innej płci niż egzekutor (art. 48 § 4 u.p.e.a.) lub gdy osoba przeszukiwana jest żołnierzem w czynnej służbie wojskowej, funkcjonariuszem Policji, Służby Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego lub Straży Granicznej (art. 48 § 5 u.p.e.a.).

Egzekutor nie musi osobiście dokonywać wszystkich powierzonych mu czynności, może on przybrać sobie do pomocy innych pracowników organu egzekucyjnego, np. do wyniesienia z opróżnianego lokalu mebli

i innych ruchomości zobowiązanego. Pracownicy ci działają w imieniu egzekutora, a nie własnym, w związku z czym nie muszą mieć upoważnienia organu egzekucyjnego do dokonywania czynności egzekucyjnych oraz nie muszą okazywać zobowiązanemu takiego upoważnienia lub legitymacji służbowej przed przystąpieniem do czynności egzekucyjnych. Obowiązki te ciążyą na egzekutorze i muszą być spełnione przed rozpoczęciem czynności egzekucyjnych (zob. art. 31 § 2 u.p.e.a.).

Należy podkreślić, że egzekutor może przybrać sobie do pomocy jedynie innych pracowników organu egzekucyjnego. Nie jest dopuszczalne przybranie do pomocy funkcjonariuszy straży gminnej. Jeżeli jednak postępowanie egzekucyjne jest prowadzone przez organ gminy (zob. art. 19 § 2 u.p.e.a.), to wydaje się dopuszczalne przybranie do pomocy przez egzekutora strażników miejskich, zwłaszcza jeżeli komenda straży miejskiej jest umiejscowiona w strukturze urzędu gminy (zob. art. 6 ust. 2 ustawy z 29.08.1997 r. o strażach gminnych, Dz.U. z 2019 r. poz. 1795). Należy jednak zauważyć, że straż miejska nie jest uprawniona do udzielania egzekutorowi pomocy w celu przełamania oporu zobowiązanego lub innych osób (w sprawie zasad i trybu udzielania egzekutorowi pomocy zob. art. 46 u.p.e.a.). Strażnicy miejscy nie będą zatem w tego rodzaju sytuacjach wykonywać czynności służbowych strażnika miejskiego, co oznacza, że nie mogą nosić umundurowania oraz nie są uprawnieni do stosowania środków przymusu bezpośredniego określonych w ustawie o strażach gminnych.

W przypadku zastosowania środka egzekucyjnego, polegającego na opróżnieniu lokalu i innych pomieszczeń lub na odebraniu nieruchomości, egzekutor jest uprawniony, na podstawie art. 146 u.p.e.a., do zarządzenia przeniesienia ruchomości w inne miejsce. Dopuszczalne jest skorzystanie w tym celu z usług firmy przewozowej bez potrzeby stosowania instytucji wykonania zastępczego.

7. Jednolitym tytułem wykonawczym jest dokument wystawiony przez organ egzekucyjny albo państwo członkowskie, dołączony do wniosku o odzyskanie należności pieniężnych, o których mowa w art. 2 pkt 1–6 u.w.p.

8. Przepis art. 1a pkt 4d zawierający definicję należności celnej został dodany z dniem 30.07.2020 r. z mocy drugiej nowelizacji z 2019 r.
9. W ustawie nie zawarto odrębnej definicji nieruchomości, dlatego pojęcie to należy rozumieć w sposób określony w art. 46 § 1 k.c., według którego nieruchomościami są części powierzchni ziemskiej stanowiące odrębny przedmiot własności (grunty), jak również budynki trwale z gruntem związane lub części takich budynków, jeżeli na mocy przepisów szczególnych stanowią odrębny od gruntu przedmiot własności. Lokal mieszkalny, lokal użytkowy oraz dom jednorodzinny są nieruchomościami w rozumieniu tego przepisu, jeżeli stanowią przedmiot własności odrębny od gruntu. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu jest prawem rzeczowym ograniczonym, a nie prawem własności (art. 244 § 1 k.c.).

Przedmioty materialne niebędące nieruchomościami są rzeczami ruchomymi. Do niektórych rzeczy ruchomych stosuje się przepisy o nieruchomościach.

W orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego przyjęto, że egzekucja ze statku wpisanego do rejestru okrętowego prowadzona jest tak jak z nieruchomości (wyrok NSA OZ w Gdańsku z 21.12.1993 r., SA/Gd 1550/93, M. Podat. 1994/11, s. 346). W literaturze wskazano jednak, że wobec braku szczególnej regulacji trybu egzekucji administracyjnej należy przyjąć, że zarówno do statków wpisanych, jak i niewpisanych do rejestru okrętowego należy stosować przepisy o egzekucji z nieruchomości (R. Hauser, *Egzekucja administracyjna z nieruchomości*, „Administracja” 2005/1, s. 22–35).

10. W sprawie zasad i trybu pobierania opłaty komorniczej zob. art. 66 § 3–8 u.p.e.a.

W sprawie zasad ustalania wysokości oraz zasad i trybu pobierania opłat za czynności egzekucyjne i wydatków egzekucyjnych zob. art. 64–65 u.p.e.a.

Opłata komornicza zostanie zniesiona z dniem 1.01.2022 r. z mocy pierwszej nowelizacji z 2019 r.

11. Organem egzekucyjnym jest organ uprawniony do dokonywania czynności egzekucyjnych oraz do zabezpieczania wykonania przez zobowiązanych obowiązków o charakterze pieniężnym lub niepieniężnym. Czynności te mogą być dokonywane w ramach jednego postępowania przez kilka organów egzekucyjnych. W tego rodzaju sytuacjach organ prowadzący postępowanie nosi miano organu egzekucyjnego, a inne organy dokonujące czynności egzekucyjnych na zlecenie organu prowadzącego postępowanie są określane mianem organów rekwizycyjnych.

W sprawie zasad ustalania organów właściwych do prowadzenia egzekucji oraz zakresu ich uprawnień do stosowania środków egzekucyjnych zob. art. 19–22 u.p.e.a.

12. Postępowanie egzekucyjne może być prowadzone tylko przez jeden organ egzekucyjny – ten, którego właściwość miejscowa została ustalona zgodnie z art. 22 u.p.e.a. Organ ten nie jest jednak właściwy do dokonywania czynności egzekucyjnych w stosunku do części majątku zobowiązanego znajdujących się poza obszarem właściwości miejscowej tego organu. W takiej sytuacji organ egzekucyjny jest zobowiązany do wystąpienia do organu właściwego miejscowo oraz rzeczowo i funkcjonalnie, zwanego organem rekwizycyjnym, o dokonanie określonych czynności egzekucyjnych. Organ rekwizycyjny nie wszczyna odrębnego postępowania egzekucyjnego, ale dokonuje określonych czynności egzekucyjnych w ramach tzw. pomocy prawnej. Korzystanie z pomocy przez organ rekwizycyjny jest dopuszczalne także w sprawach udzielania pomocy obcemu państwu przy dochodzeniu należności pieniężnych.

Organem rekwizycyjnym w stosunku do „dużego urzędu skarbowego” jest inny „duży urząd skarbowy”. W sprawie terminu „duży urząd skarbowy” zob. komentarz do art. 22 u.p.e.a.

Definicja organu rekwizycyjnego zostanie zmieniona z dniem 20.02.2021 r. z mocy pierwszej nowelizacji z 2019 r. Po tej zmianie

w przypadku braku organu o tej samej właściwości rzeczowej co organ egzekucyjny prowadzący postępowanie egzekucyjne organem rekwizyjnym będzie właściwy naczelnik urzędu skarbowego.

13. Definicja pracodawcy zawarta w komentowanym przepisie jest skonstruowana w odmienny sposób niż definicja pracodawcy zawarta w Kodeksie pracy. Zgodnie z Kodeksem pracy pracodawcą jest ten, kto zatrudnia pracowników (art. 3 k.p.), a pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę (art. 2 k.p.). Zgodnie z art. 1a pkt 10 pracodawcą jest natomiast podmiot wypłacający wynagrodzenia oraz niewyłączone spod egzekucji inne świadczenia pieniężne związane z pracą lub funkcją wykonywaną przez zobowiązanego na podstawie stosunku pracy oraz na innej podstawie, jeżeli z tego tytułu zobowiązany otrzymuje okresowe świadczenia pieniężne. Pracodawcą w rozumieniu komentowanego przepisu będzie zatem także taki podmiot, który wypłaca okresowe świadczenia pieniężne osobie zatrudnionej na innej podstawie niż umowa o pracę, powołanie, wybór, mianowanie lub spółdzielcza umowa o pracę. Przykładem takiej innej podstawy zatrudnienia są umowa zlecenia oraz umowa o dzieło.

Należy zauważyć, że zgodnie z § 9 Zasad techniki prawodawczej (załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 20.06.2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”, Dz.U. z 2016 r. poz. 283) należy posługiwać się określeniami użytymi w ustawie podstawowej dla danej dziedziny spraw, w szczególności w ustawie określonej jako „kodeks” lub „prawo”. Wprowadzenie w komentowanej ustawie swobodnego pojęcia pracodawcy wydaje się o tyle zasadne, że umożliwia to prowadzenie egzekucji ze świadczeń wypłacanych przez pracodawcę wszystkim jego pracownikom, niezależnie od podstawy prawnej zatrudnienia.

14. Przepis art. 1a pkt 10a został dodany z dniem 25.11.2018 r. przez ustawę z 5.07.2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej i innych ułatwieniach związanych z sukcesją przedsiębiorstw (Dz.U. poz. 1629 ze zm.).

Przedsiębiorstwo w spadku jest masą majątkową wyodrębnioną ze spadku po zmarłym przedsiębiorcy i zarządzaną przez zarządcę przedsiębiorstwa w spadku.

Przedsiębiorstwo w spadku w rozumieniu ustawy o zarządzie sukcesyjnym obejmuje składniki niematerialne i materialne, przeznaczone do wykonywania działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę, który we własnym imieniu wykonywał działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, stanowiące mienie przedsiębiorcy w chwili jego śmierci. Przedsiębiorstwo w spadku obejmuje także składniki niematerialne i materialne, przeznaczone do wykonywania działalności gospodarczej, nabyte po śmierci przedsiębiorcy przez zarządcę sukcesyjnego albo przez osoby uprawnione do dokonywania czynności zachowawczych, w okresie od chwili śmierci przedsiębiorcy do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego albo wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego.

15. Przepis art. 1a pkt 11 uzyskał obecnie obowiązujące brzmienie z dniem 30.07.2020 r. z mocy drugiej nowelizacji z 2019 r. Z tą datą do składek na ubezpieczenia społeczne zostały zaliczone składki na Fundusz Emerytur Pomostowych oraz Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych.
16. Komentowana ustawa rozdziela środki egzekucji należności pieniężnych od obowiązków o charakterze niepieniężnym. Zamienne stosowanie tych środków nie jest dopuszczalne. Jedynie w ramach postępowania zabezpieczającego dopuszczalne jest stosowanie środków zabezpieczenia należności pieniężnych w stosunku do obowiązków o charakterze niepieniężnym (art. 168 u.p.e.a.). Wyliczenie środków egzekucyjnych, zawarte w art. 1a pkt 12 u.p.e.a., jest wyczerpujące. Należy zwrócić uwagę na to, że w odniesieniu do egzekucji należności pieniężnych taki charakter wykazu środków egzekucyjnych nie stoi na przeszkodzie prowadzeniu egzekucji z dowolnego składnika majątku zobowiązanego. Jeżeli bowiem ustawa nie normuje wprost sposobu prowadzenia egzekucji z określonego składnika majątku zobowiązanego, to jest możliwe zastosowanie tzw. egzekucji z pozostałych praw

majątkowych (art. 96l i 96m u.p.e.a.). Również szeroki sposób określenia przymusu bezpośredniego (zob. art. 148 § 1 u.p.e.a.) pozwala na podejmowanie wobec zobowiązanego działań o różnorodnym charakterze. Kolejność wyliczenia środków egzekucyjnych nie przesądza o stopniu ich dolegliwości dla zobowiązanego (zob. komentarz do art. 7 § 2 u.p.e.a.).

Z dniem 1.03.2021 r. z mocy ustawy z 30.08.2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1798) do wyliczenia środków egzekucji należności pieniężnych zostanie dodana egzekucja z praw majątkowych zarejestrowanych w rejestrze akcjonariuszy. Szczegółowe unormowania dotyczące tego środka egzekucyjnego zostaną zawarte w art. 95a–95g u.p.e.a.

17. W art. 1a pkt 13 u.p.e.a. sformułowano bardzo ogólną definicję wierzyciela niepozwalającą na ustalenie zakresu tego pojęcia na gruncie postępowania egzekucyjnego. Wyliczenie podmiotów uprawnionych do żądania wykonania w drodze egzekucji administracyjnej lub zabezpieczenia obowiązków określonych w art. 2 u.p.e.a. zostało zawarte w art. 5 u.p.e.a. Z art. 5 wynika, że wierzycielem może być przede wszystkim organ administracji i inne instytucje. Inne podmioty, w tym organizacje społeczne i osoby fizyczne, mogą wystąpić w charakterze wierzyciela w wyjątkowych sytuacjach.
18. Wstrzymanie czynności egzekucyjnych oraz wstrzymanie postępowania egzekucyjnego mają charakter tymczasowy – trwają nie dłużej niż do ustania przyczyny wstrzymania. W przypadku wstrzymania czynności egzekucyjnych dopuszczalne jest dokonywanie nowych czynności egzekucyjnych. Skutkiem wstrzymania postępowania egzekucyjnego jest zarówno niedopuszczalność dokonywania nowych czynności w ramach wykonywania już zastosowanego środka egzekucyjnego, jak i niedopuszczalność stosowania nowych środków egzekucyjnych.

W komentowanej ustawie zostały użyte również inne określenia dotyczące sytuacji podobnych do wstrzymania czynności egzekucyjnych oraz wstrzymania postępowania egzekucyjnego:

- zwolnienie spod egzekucji (art. 1a pkt 21 u.p.e.a.) – pojęcie to oznacza, że organ egzekucyjny nie będzie podejmował i prowadził czynności egzekucyjnych w stosunku do określonej rzeczy lub prawa majątkowego. Skutki zwolnienia spod egzekucji są zatem trwałe – istnieją do zakończenia postępowania egzekucyjnego. Podobne skutki wywołuje zaniechanie przez organ czynności egzekucyjnych (zob. art. 38 § 3 u.p.e.a.) oraz odstąpienie organu egzekucyjnego od egzekucji ze składnika majątku zobowiązanego (zob. art. 45 § 2 u.p.e.a.);
- odstąpienie od czynności egzekucyjnych – dochodzi do niego w sytuacji, gdy zobowiązany okazał dowody stwierdzające wykonanie, umorzenie, wygaśnięcie lub nieistnienie obowiązku, odroczenie terminu wykonania obowiązku, rozłożenie na raty spłaty należności pieniężnych albo gdy zachodzi błąd co do osoby zobowiązanego (art. 45 § 1 u.p.e.a.). Odstąpienie od czynności egzekucyjnych oznacza konieczność zaprzestania wszelkich czynności egzekucyjnych. Tym samym dochodzi do zakończenia postępowania egzekucyjnego, chyba że wierzyciel skutecznie zakwestionował tę czynność, żądając najpierw wydania przez organ egzekucyjny postanowienia w sprawie odstąpienia od czynności egzekucyjnych, a następnie wnosząc zażalenie oraz ewentualną skargę do sądu administracyjnego.

19. W art. 1a pkt 17 u.p.e.a. przyjęto szerokie rozumienie pojęcia wynagrodzenia, które przysługuje z tytułu pełnienia funkcji lub świadczenia pracy, niezależnie od charakteru stosunku prawnego łączącego podmiot wypłacający wynagrodzenie oraz osobę je otrzymującą. Jeżeli zobowiązany świadczy pracę na innej podstawie niż umowa o pracę, powołanie, wybór, mianowanie lub spółdzielcza umowa o pracę, to warunkiem uznania otrzymywanych przez niego świadczeń pieniężnych za wynagrodzenie jest ich okresowość. *A contrario* zatem nie jest wynagrodzeniem w rozumieniu komentowanego przepisu należność wypłacona jednorazowo, np. z tytułu umowy o dzieło. Wypłata zaliczki nie oznacza, że świadczenie ma charakter okresowy. Należności wypłacane okresowo nie będą wynagrodzeniem, jeżeli odbiorca należności nie świadczy pracy lub nie pełni funkcji w ramach stosunku pracy i innych źródeł zatrudnienia, np. czynsz najmu lokalu mieszkalnego, stanowiącego własność zobowiązanego, jest świadczeniem okre-

sowym, ale nie wynagrodzeniem w rozumieniu komentowanego przepisu. Należy zwrócić uwagę na to, że w ustawie pojawiają się pojęcia wynagrodzenia ze stosunku pracy (art. 9) i wynagrodzenia za pracę (art. 72 i n.). Powstaje zatem wątpliwość co do ich znaczenia. Należy przyjąć, że wynagrodzeniem ze stosunku pracy jest wyłącznie takie wynagrodzenie, które przysługuje za pracę świadczoną w ramach stosunku pracy, natomiast pojęcie wynagrodzenia za pracę ma szerszy zakres i obejmuje wszelkie wynagrodzenie za pracę świadczoną w ramach jakiegokolwiek stosunku prawnego.

20. Zagraniczny tytuł wykonawczy jest sporządzany przez centralne biuro łącznikowe na pochodzący od państwa członkowskiego lub państwa trzeciego wniosek o odzyskanie należności pieniężnych przekazanych do egzekucji administracyjnej na podstawie ratyfikowanych umów międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska (art. 101 u.w.p.). W przypadku otrzymania od państwa członkowskiego lub państwa trzeciego informacji o zmianie podstawy prawnej dochodzonego obowiązku powodującej zmianę wysokości należności pieniężnych centralne biuro łącznikowe sporządza zmieniony zagraniczny tytuł wykonawczy (art. 105 u.w.p.).
21. Zajęcie egzekucyjne jest dokonywane w celu wykonania obowiązku objętego tytułem wykonawczym, jak również obowiązku objętego jednolitym tytułem wykonawczym oraz zagranicznym tytułem wykonawczym (zob. art. 26 § 1a u.p.e.a.).

Zabezpieczenie może być dokonane na podstawie dokumentów wskazanych w art. 155a § 1 i 1a u.p.e.a.

Przez zajęcie egzekucyjne oraz zajęcie zabezpieczające organ egzekucyjny uzyskuje tytuł prawny do rozporządzania zajętym składnikiem majątku zobowiązanego, niezależnie od tego, w czym posiadaniu – zobowiązanego czy innej osoby – składnik ten się znajduje.

Uzyskany przez organ egzekucyjny w wyniku zajęcia egzekucyjnego tytuł prawny do rozporządzania zajętą rzeczą lub prawem majątkowym

jest ograniczony do prawa rozporządzania składnikiem majątkowym zobowiązanego w zakresie niezbędnym do wykonania obowiązku objętego tytułem wykonawczym.

Konsekwencją zajęcia w toku egzekucji rzeczy lub prawa majątkowego jest ich sprzedaż, ale organ egzekucyjny jest uprawniony do dokonywania także innych, poza sprzedażą, czynności rozporządzających, jeżeli służą one zachowaniu wartości zajętej rzeczy lub prawa. W szczególności organ egzekucyjny może ustanowić dozorcę do zajętych rzeczy ruchomych (art. 100–103 u.p.e.a.) oraz zarządcę do zajętej nieruchomości (art. 110g i n. u.p.e.a.). Należy podkreślić, że zajęte składniki majątku ruchomego zobowiązanego nie mogą być wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej przez organ egzekucyjny lub osoby działające w jego imieniu i na jego zlecenie, np. przez dozorcę. Zarządca jest natomiast zobowiązany do kontynuowania działalności gospodarczej prowadzonej na zajętej nieruchomości, a nawet, w szczególnych sytuacjach, może być uprawniony do zmiany jej rodzaju (zob. komentarz do art. 110i u.p.e.a.).

Uzyskany przez organ egzekucyjny w wyniku zajęcia zabezpieczającego tytuł prawny do rozporządzania zajętą rzeczą lub prawem majątkowym jest ograniczony do prawa rozporządzania składnikiem majątkowym zobowiązanego w zakresie niezbędnym do zabezpieczenia wykonania przez niego obowiązku objętego dokumentem stanowiącym podstawę zabezpieczenia, ale nieprowadzącym do przymusowego wykonania obowiązku (zob. art. 160 § 1 u.p.e.a.).

Konsekwencją zajęcia egzekucyjnego i zajęcia zabezpieczającego jest nie tylko uzyskanie przez organ egzekucyjny prawa rozporządzania zajętą częścią majątku zobowiązanego, ale również ograniczenie możliwości rozporządzania tym majątkiem przez zobowiązanego, który nie może wówczas np. zastawić zajętej rzeczy ruchomej lub dokonywać wypłat z zajętego rachunku bankowego.

22. Majątkiem, w szerokim znaczeniu, jest ogół praw majątkowych przysługujących określonemu podmiotowi oraz ogół ciążących na tym pod-

miocie obowiązków majątkowych, a majątkiem w węższym znaczeniu – ogół praw majątkowych danego podmiotu (*System prawa cywilnego*, t. 1, *Część ogólna*, red. S. Grzybowski, Ossolineum 1985, rozdział XI, § 52, pkt IV, s. 462). Prawo niemajątkowe nie jest zatem składnikiem majątku zobowiązanego i nie może być przedmiotem zajęcia egzekucyjnego. Składnikami majątkowymi, które mogą być zajęte w toku egzekucji, są prawa majątkowe przysługujące zobowiązanemu, np. prawo własności rzeczy ruchomej, wierzytelność, wynagrodzenie.

Przedmiotem zajęcia egzekucyjnego w przypadku egzekucji należności pieniężnych mogą być wyłącznie takie rzeczy i prawa, które są zbywalne. Nie jest dopuszczalne zajęcie rzeczy lub praw niezbywalnych, do których należy m.in. spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego (zob. art. 9 ust. 3 ustawy z 15.12.2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, Dz.U. z 2018 r. poz. 845). Nie jest również dopuszczalne zajęcie wkładu mieszkaniowego wniesionego przez spółdzielcę w związku z uzyskaniem spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego; wypłata tego wkładu jest możliwa jedynie w przypadku wygaśnięcia prawa do lokalu.

23. Przepis art. 1a pkt 19a został dodany z dniem 25.11.2018 r. przez ustawę z 5.07.2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej i innych ułatwieniach związanych z sukcesją przedsiębiorstw (Dz.U. poz. 1629 ze zm.).

Zarządca przedsiębiorstwa w spadku nie jest pełnomocnikiem zmarłego zobowiązanego. Tymczasowo zarządza on przedsiębiorstwem po śmierci przedsiębiorcy.

Zarządcą przedsiębiorstwa w spadku w rozumieniu art. 1a pkt 19a u.p.e.a. jest przede wszystkim zarządca sukcesyjny, o ile został on ustanowiony. Zarządca sukcesyjny działa w imieniu własnym, na rachunek właścicieli przedsiębiorstwa w spadku. Zarządca sukcesyjny jest powoływany i ustanawiany za zasadach określonych w ustawie o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej i innych ułatwieniach związanych z sukcesją przedsiębiorstw.

Zarządca sukcesyjny może być powołany przez przedsiębiorcę na wypadek śmierci przedsiębiorcy. Osoba taka zostaje ustanowiona zarządcą sukcesyjnym z chwilą śmierci przedsiębiorcy.

Jeżeli nie doszło do ustanowienia zarządu sukcesyjnego z chwilą śmierci przedsiębiorcy, to dopuszczalne jest ustanowienie zarządu sukcesyjnego przez osoby wskazane w art. 12 ustawy o zarządzie sukcesyjnym. Dopóki osoby te nie ustanowią zarządu sukcesyjnego, to zarządcą przedsiębiorstwa w spadku (w rozumieniu art. 1a pkt 19a u.p.e.a.) jest osoba uprawniona do dokonywania tzw. czynności zachowawczych, która kontynuuje prowadzenie przedsiębiorstwa pod firmą przedsiębiorcy i w terminie wskazanym w ustawie o zarządzie sukcesyjnym dokona zgłoszenia do naczelnika urzędu skarbowego o kontynuowaniu prowadzenia tego przedsiębiorstwa (art. 1a pkt 19a lit. a u.p.e.a.).

Osobami uprawnionymi do dokonywania czynności zachowawczych są:

- 1) małżonek przedsiębiorcy, któremu przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku;
- 2) spadkobierca ustawowy przedsiębiorcy;
- 3) spadkobierca testamentowy przedsiębiorcy oraz zapisobierca windykacyjny, któremu zgodnie z ogłoszonym testamentem przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku.

Po uprawomocnieniu się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, zarejestrowaniu aktu poświadczenia dziedziczenia albo wydaniu europejskiego poświadczenia spadkowego czynności zachowawczych może dokonywać wyłącznie właściciel przedsiębiorstwa w spadku.

Po ustanowieniu zarządu sukcesyjnego może dojść do odwołania zarządcy sukcesyjnego lub do wystąpienia innych zdarzeń powodujących utratę umocowania do pełnienia tej funkcji. W takich sytuacjach zarządcą przedsiębiorstwa w spadku (w rozumieniu art. 1a pkt 19a u.p.e.a.) będzie osoba, która dokonuje czynności zachowawczych, będąc osobą uprawnioną do ich dokonywania (art. 1a pkt 19a lit. b u.p.e.a.).

24. Zobowiązany jest najważniejszym podmiotem w procesie wykonania obowiązku administracyjnego, ponieważ to na niego został nałożony obowiązek określonego zachowania się (działania lub zaniechania) i od niego zależy, w jakim trybie obowiązek zostanie wykonany, tj. dobrowolnie czy pod przymusem. Miano zobowiązanego przysługuje również temu, wobec kogo zostało wszczęte postępowanie zabezpieczające. Zobowiązanym może być osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej w rozumieniu Kodeksu cywilnego, jeżeli przepisy prawa administracyjnego nakładają na taką jednostkę organizacyjną pewne obowiązki. Zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych tych podmiotów ocenia się według przepisów prawa cywilnego, chyba że przepisy prawa administracyjnego zawierają szczególne postanowienia w tym zakresie (art. 30 § 1 k.p.a.). O możliwości bycia zobowiązanym rozstrzygają zatem przepisy materialnego prawa administracyjnego.

Jeżeli w decyzji o nałożeniu obowiązku nie zostanie wskazany zobowiązany lub zostanie wskazana niewłaściwa osoba, stanowi to podstawę do stwierdzenia nieważności tej decyzji (zob. wyrok NSA OZ w Katowicach z 13.08.1996 r., SA/Ka 1572/95, Pr. Gosp. 1998/2, s. 31). Skutkiem takiego stwierdzenia w toku postępowania egzekucyjnego jest umorzenie postępowania po wydaniu, w ramach odrębnego postępowania, decyzji o stwierdzeniu nieważności decyzji, na której podstawie wystawiono tytuł wykonawczy.

Wskazanie w tytule wykonawczym podmiotu, na który nie nałożono obowiązku, nie powoduje uzyskania statusu zobowiązanego przez ten podmiot. Podmiot taki może być małżonkiem zobowiązanego, następcą prawnym, a także osobą trzecią. Podmioty te nie mogą wykonywać uprawnień zobowiązanego, w szczególności nie mogą wnosić zarzutów z art. 33 u.p.e.a. Błędne wskazanie w tytule wykonawczym konkretnego podmiotu jako zobowiązanego uprawnia taki podmiot do wniesienia zarzutu błędu co do osoby zobowiązanego (w obecnym stanie prawnym art. 33 § 2 pkt 3, a przed 30.07.2020 r. art. 33 § 1 pkt 4 u.p.e.a.).

W orzecnictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego wskazano na możliwość przyjęcia domniemania co do tego, kto jest zobowiązanym. Mianowicie w przypadku, gdy kierujący pojazdem nie uiścił opłaty za parkowanie w strefie płatnego parkowania, to w tytule wykonawczym należało wskazać właściciela pojazdu jako zobowiązanego. W sytuacji gdy kierujący pojazdem nie był jego właścicielem, właściciel powinien wskazać osobę, która kierowała pojazdem (zob. wyrok NSA OZ w Poznaniu z 26.06.1997 r., I SA/Po 1852/96, LEX nr 29943 oraz wyrok NSA OZ w Poznaniu z 12.02.1998 r., I SA/Po 876/97, LEX nr 32733).

Śmierć zobowiązanego jest przesłanką umorzenia postępowania egzekucyjnego tylko w sytuacji, gdy obowiązek jest ściśle związany z osobą zmarłego (w obecnym stanie prawnym art. 59 § 1 pkt 4, a przed 30.07.2020 r. art. 59 § 1 pkt 6 u.p.e.a.). W innym przypadku śmierć zobowiązanego stanowi przesłankę do zawieszenia postępowania, które może być podjęte po powiadomieniu organu egzekucyjnego przez wierzyciela o ustaleniu, na podstawie przepisów prawa cywilnego, spadkobierców zmarłego, na których przeszedł egzekwowany obowiązek (art. 56 § 1 pkt 2 i art. 57 § 2 u.p.e.a.). Wierzyciel może także, jeszcze przed wydaniem przez sąd postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, wskazać organowi egzekucyjnemu osobę, którą uważa za spadkobiercę. Postępowanie egzekucyjne będzie wówczas toczyć się wobec tej osoby, chyba że w późniejszym postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku inna osoba zostanie wskazana jako spadkobierca i postanowienie to zostanie złożone organowi egzekucyjnemu przed zakończeniem postępowania egzekucyjnego (art. 57 § 2 zdanie drugie u.p.e.a.).

W razie ustania bytu zobowiązanego, będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną, i wstąpienia następcy prawnego w jego prawa i obowiązki, nie ma podstaw do zawieszenia postępowania i egzekucja może być kontynuowana wobec następcy prawnego na zasadach określonych w art. 28a u.p.e.a.

W przypadku ogłoszenia upadłości zobowiązanego postępowanie egzekucyjne skierowane do majątku wchodzącego w skład masy upa-

dłości, wszczęte przed dniem ogłoszenia upadłości, ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem ogłoszenia upadłości. Postępowanie to umarza się z mocy prawa po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości (art. 146 ust. 1 pr. up.). Dopuszczalne jest podjęcie postępowania egzekucyjnego w sprawie wszczętej przeciwko upadłemu przed dniem ogłoszenia upadłości o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości, tylko w przypadku, gdy w postępowaniu upadłościowym wierzytelność ta po wyczerpaniu trybu określonego ustawą nie zostanie umieszczona na liście wierzytelności. Postępowanie podejmuje się wówczas przeciwko syndykowi (art. 146 pr. up.).

Po ogłoszeniu upadłości wszczęcie i prowadzenie postępowania egzekucyjnego dotyczącego masy upadłości możliwe jest wyłącznie przeciwko syndykowi (art. 144 ust. 1 pr. up.).

25. Wykonanie obowiązku polega na podjęciu wszelkich zgodnych z prawem działań, które zmierzają do podporządkowania stanu faktycznego normie prawa materialnego w zakresie określonym w tytule wykonawczym (K. Korzan, *Wykonanie orzeczeń w sprawach o rozszczenia pracowników ze stosunku pracy. Studium teoretycznoprocesowe*, Katowice 1985, s. 31). Niewykonaniem obowiązku jest takie działanie lub zaniechanie zobowiązanego występujące po nabyciu przez obowiązek cechy wymagalności, którego skutkiem jest powstanie lub utrzymywanie się stanu faktycznego niezgodnego ze stanem wskazanym w tytule wykonawczym. Czynności prowadzące do wykonania obowiązku muszą być zrealizowane wyłącznie przez zobowiązanego jedynie wówczas, gdy obowiązek taki ma charakter osobisty. W innym przypadku czynności te mogą być dokonane przez każdego, w niektórych sytuacjach nawet przez podmiot niedziałający w imieniu i na zlecenie zobowiązanego. Istnienie oraz treść stosunku prawnego między zobowiązanym a wykonawcą co do zasady nie ma znaczenia dla organu egzekucyjnego.

Jedynie pieniądze emitowane przez Narodowy Bank Polski są prawnym środkiem płatniczym i zwalniają z zobowiązań. Takiego charakteru nie mają np. weksel i czek. Z tego względu wskazanie wierzycielowi

przez dłużnika możliwości zaspokojenia z wierzytelności przysługujących dłużnikowi nie stanowi wykonania obowiązku, jakkolwiek po wszczęciu postępowania egzekucyjnego będzie możliwe przeprowadzenie egzekucji z tych wierzytelności (zob. wyrok NSA OZ we Wrocławiu z 26.10.2000 r., I SA/Wr 965/99, LEX nr 44899).

26. Prawo wystąpienia z wnioskiem o zwolnienie spod egzekucji przysługuje zobowiązanemu. Taki wniosek może dotyczyć jedynie rzeczy lub praw, które stanowią własność zobowiązanego. Tryb zwalniania spod egzekucji został unormowany w art. 13 u.p.e.a. Osoba trzecia, która rości sobie prawo do rzeczy lub prawa majątkowego zajętego w toku egzekucji, może ubiegać się o wyłączenie takiej rzeczy lub prawa spod egzekucji w trybie określonym w art. 38 u.p.e.a.

Art. 2. [Obowiązki podlegające egzekucji]

§ 1. Egzekucji administracyjnej podlegają następujące obowiązki:

- 1) podatki, opłaty i inne należności, do których stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2019 r. poz. 900, z późn. zm.);
- 1a) niepodatkowe należności budżetowe, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.);
- 1b) należności z tytułu przychodów z prywatyzacji;
- 2) grzywny i kary pieniężne wymierzane przez organy administracji publicznej;
- 3) należności pieniężne, inne niż wymienione w pkt 1 i 2, jeżeli pozostają we właściwości rzeczowej organów administracji publicznej;
- 4) należności przypadające od jednostek budżetowych, wynikające z zastosowania wzajemnego potrącenia zobowiązań podatkowych z zobowiązaniami tych jednostek;
- 5) należności pieniężne przekazane do egzekucji administracyjnej na podstawie innych ustaw;
- 6) wpłaty na rzecz funduszy celowych utworzonych na podstawie odrębnych przepisów;

- 7) należności pieniężne z tytułu składek specjalnych do Funduszu Rezerwowego;
- 8) należności pieniężne państwa członkowskiego wynikające z tytułu:
 - a) podatków i należności celnych pobieranych przez to państwo lub w jego imieniu, przez jego jednostki podziału terytorialnego lub administracyjnego, w tym organy lokalne, lub w imieniu tych jednostek lub organów, a także w imieniu Unii Europejskiej,
 - b) refundacji, interwencji i innych środków stanowiących część całkowitego lub częściowego systemu finansowania Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), w tym kwot należnych w związku z tymi działaniami,
 - c) opłat i innych należności pieniężnych przewidzianych w ramach wspólnej organizacji rynku Unii Europejskiej dla sektora cukru,
 - d) kar, grzywien, opłat i dopłat administracyjnych związanych z należnościami pieniężnymi, o których mowa w lit. a–c, nałożonych przez organy właściwe do pobierania podatków i należności celnych lub właściwe do prowadzenia postępowań administracyjnych dotyczących podatków i należności celnych lub potwierdzonych przez organy administracyjne lub sądowe na wniosek organów właściwych w sprawie podatków i należności celnych,
 - e) opłat za zaświadczenia i podobne do zaświadczeń dokumenty wydane w postępowaniach administracyjnych w sprawie należności pieniężnych, o których mowa w lit. a,
 - f) odsetek i kosztów związanych z należnościami pieniężnymi, o których mowa w lit. a–e, w związku z którymi możliwe jest zwrócenie się o wzajemną pomoc na podstawie ustawy o wzajemnej pomocy,
 - g) administracyjnych kar pieniężnych lub grzywien administracyjnych nałożonych na pracodawcę delegującego pracownika z terytorium RP w związku z naruszeniem przepisów doty-

czących delegowania pracowników w ramach świadczenia usług;

9) należności pieniężne przekazane do egzekucji administracyjnej na podstawie ratyfikowanych umów międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska;

9a)⁵ *koszty egzekucyjne i koszty upomnienia;*

10) obowiązki o charakterze niepieniężnym pozostające we właściwości organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego lub przekazane do egzekucji administracyjnej na podstawie przepisu szczególnego;

11) obowiązki z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wypłaty należnego wynagrodzenia za pracę, a także innego świadczenia przysługującego pracownikowi, nakładane w drodze decyzji organów Państwowej Inspekcji Pracy;

12) obowiązki z zakresu ochrony danych osobowych, nakładane w drodze decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

§ 2. W zakresie nieuregulowanym odrębnymi przepisami, należności, o których mowa w § 1, podlegają zabezpieczeniu w trybie i na zasadach określonych w dziale IV.

§ 3. Poddanie obowiązku egzekucji administracyjnej nie przesądza o wyłączeniu sporu co do jego istnienia lub wysokości przed sądem powszechnym, jeżeli z charakteru obowiązku wynika, że do rozpoznania takiego sporu właściwy jest ten sąd.

1. Przepisy komentowanej ustawy posługują się pojęciem obowiązku dla określenia wszelkiego rodzaju świadczeń mających charakter pieniężny lub niepieniężny, które mogą być przedmiotem postępowania egzekucyjnego. Termin „należność” dotyczy natomiast tych obowiązków, które polegają na zapłacie określonej kwoty. Należnościami w rozumieniu ustawy są także wierzytelności – cywilnoprawne prawa majątkowe, polegające na uprawnieniu do żądania zapłaty określonej kwoty, jeśli zostały poddane egzekucji administracyjnej. W orzecznictwie przyjęto, że jakkolwiek spełnienie nałożonego przez inspektora

⁵ Art. 2 § 1 pkt 9a dodany przez art. 1 pkt 2 ustawy z 4 lipca 2019 r. (Dz.U. poz. 1553 ze zm.) zmieniającej nin. ustawę z dnia 20 lutego 2021 r.

pracy obowiązku wypłaty pracownikowi należnego wynagrodzenia lub innego świadczenia pieniężnego następuje przez wypłatę określonych kwot pieniężnych, mimo to taki obowiązek pracodawcy ma charakter niepieniężny (wyrok NSA OZ w Szczecinie z 25.06.2003 r., SA/Sz 2831/02, „Prawo Pracy” 2004/3, s. 39; wyrok WSA w Warszawie z 3.08.2004 r., II SA/Wa 674/04, „Rzeczpospolita” 2004/181, s. C1). W orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego podkreśla się, że egzekucji administracyjnej podlegają tylko obowiązki o charakterze publicznoprawnym. Obowiązki niemające takiego charakteru nie podlegają egzekucji nawet wtedy, gdy mieszczą się w zakresie działania organów administracji publicznej i wynikają z decyzji organu administracji (zob. wyrok NSA z 23.05.1994 r., IV SA 791/93, OSP 1996/7–8, poz. 130, z aprobowaną glosą Z. Leońskiego, dotyczący obowiązku doprowadzenia do rozgraniczenia nieruchomości).

2. Zakres obowiązków poddanych egzekucji administracyjnej został wyznaczony za pomocą kryteriów: przedmiotowego (art. 2 § 1 u.p.e.a.) oraz czynnościowego (art. 3–4 u.p.e.a.). Dla stwierdzenia dopuszczalności egzekucji administracyjnej konieczne jest spełnienie obu tych kryteriów, z wyjątkiem obowiązków przekazanych do egzekucji administracyjnej. Obowiązki administracyjne wskazane w art. 2 § 1 u.p.e.a. są poddane egzekucji administracyjnej jedynie wówczas, gdy zostały nałożone przez czynność spełniającą określone kryteria formalne, tj. jeżeli wynikają bezpośrednio z przepisu prawa (art. 3 § 1 u.p.e.a.) albo z odpowiedniego rodzaju czynności w sprawie indywidualnej dokonywanych albo przez organ administracji publicznej (decyzja lub postanowienie – art. 3 § 1 u.p.e.a.), albo przez zobowiązanego (deklaracja, zeznanie, zgłoszenie celne, deklaracja rozliczeniowa, informacja o opłacie paliwowej, informacja o dopłatach, deklaracja o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, rozliczenie zamknięcia, informacja o opłacie emisyjnej – art. 3a § 1 u.p.e.a.). Obowiązki pozostające w zakresie właściwości organów administracji publicznej, ale nie wynikające bezpośrednio z przepisu prawa, decyzji lub postanowień właściwych organów albo z innych dopuszczalnych dokumentów, nie mogą być przedmiotem postępowania egzekucyjnego (zob. wyrok NSA OZ we Wrocławiu z 30.04.1992 r., SA/Wr 336/92, „Wspólnota” 1992/38,

s. 21, dotyczący świadczeń czynszowych dzierżawcy z tytułu oddania mienia gminnego w dzierżawę przez uprawniony podmiot gminy).

Przepis art. 2 § 1 pkt 10 u.p.e.a. powinien być wykładany w taki sposób, aby obejmował swoim zakresem egzekucję obowiązków wynikających z decyzji organów administracji publicznej, a nie wyłącznie egzekucję obowiązków niepieniężnych wynikających z decyzji organów administracji innych niż rządowe i samorządowe. Zwrot „organy administracji rządowej” użyty w art. 2 § 1 pkt 10 należy rozumieć tak jak „organy administracji publicznej” w Kodeksie postępowania administracyjnego (wyrok NSA z 8.08.2014 r., I OSK 316/13, LEX nr 1511969).

Obowiązki spoza zakresu właściwości organów administracji publicznej mogą być egzekwowane w trybie administracyjnym jedynie w przypadku przekazania ich do egzekucji administracyjnej przez przepis szczególny.

Jeżeli jednym postanowieniem wydanym na podstawie art. 195a § 1 k.k.w. zabezpieczono grożący przepadek oraz inne wymienione w nim obowiązki, to zabezpieczenie grożącego środka karnego przepadku administracyjny organ egzekucyjny przeprowadza na podstawie art. 2 § 1 pkt 5 i art. 2 § 2 u.p.e.a. w związku z art. 27 k.k.w. (uchwała NSA (7) z 7.12.2009 r., II FPS 6/09, LEX nr 530104).

3. W praktyce pojawiają się wątpliwości co do prawnego charakteru niektórych rodzajów obowiązków znajdujących się w gestii organów administracji publicznej. Wątpliwości te wynikają stąd, że część działań administracji publicznej nie jest poddana reżimowi prawa administracyjnego, a w konsekwencji nie wszystkie obowiązki związane z funkcjonowaniem administracji publicznej są egzekwowane w trybie unormowanym przez przepisy komentowanej ustawy. Wątpliwości mogą dotyczyć również tego, czy określona jednostka organizacyjna jest uprawniona do ściągania swych należności w trybie egzekucji administracyjnej. Przykładowo należy wymienić orzeczenia Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego dotyczące następujących spraw:

- 1) „Składka członkowska na rzecz samorządu radców prawnych nie jest świadczeniem, które podlega egzekucji administracyjnej (art. 2 i 3 ustawy z 17.06.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (...))” (teza 2 postanowienia NSA OZ we Wrocławiu z 12.06.1995 r., SA/Wr 1040/95, ONSA 1996/3, poz. 127);
 - 2) „Wprawdzie świadczenie czynszowe dzierżawcy z tytułu oddania mienia gminnego w dzierżawę przez uprawniony podmiot gminy jest należnością pieniężną pozostającą w zakresie właściwości organów gminy, jednakże nie jest to świadczenie podlegające ustaleniu w jednej z form dopuszczalnych dla konkretyzacji obowiązków poddanych egzekucji administracyjnej” (wyrok NSA OZ we Wrocławiu z 30.04.1992 r., SA/Wr 336/92, „Współnota” 1992/38, s. 21);
 - 3) „Zakład Usług Komunalnych jako jednostka samorządowa nie może dochodzić swoich należności w drodze postępowania egzekucyjnego w administracji (...)” (wyrok NSA OZ w Poznaniu z 26.06.1997 r., I SA/Po 1852/96, LEX nr 29943);
 - 4) „Zakłady budżetowe gmin, prowadzące działalność gospodarczą w zakresie komunikacji miejskiej, mogą dochodzić należności za przewóz osób i opłaty dodatkowej za jazdę bez biletu środkami komunikacji miejskiej w drodze sądowej i realizować tytuły wykonawcze wydane na podstawie orzeczeń sądowych w drodze egzekucji sądowej” (postanowienie Kolegium Kompetencyjnego SN z 26.03.1997 r., III KKO 2/97, OSNAPiUS 1997/22, poz. 452);
 - 5) „Sprawa o opróżnienie garaży nie może być przedmiotem egzekucji administracyjnej” (wyrok NSA OZ w Gdańsku z 30.01.1997 r., II SA/Gd 249/96, LEX nr 44198).
4. Przedmiotem postępowania egzekucyjnego w administracji jest zaległość podatkowa, czyli podatek niezapłacony w terminie płatności (art. 51 § 1 o.p.).

Przepisy Ordynacji podatkowej stosuje się do następujących świadczeń pieniężnych:

- 1) podatków, opłat oraz innych niepodatkowych należności budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego, do

których ustalania lub określania są uprawnione organy podatkowe;

- 2) opłaty skarbowej oraz opłat, o których mowa w przepisach o podatkach i opłatach lokalnych;
- 3) opłat oraz innych niepodatkowych należności, do których ustalania lub określania są uprawnione organy inne niż organy podatkowe.

Przepisów Ordynacji podatkowej nie stosuje się do świadczeń pieniężnych wynikających ze stosunków cywilnoprawnych (art. 2 § 4 o.p.). Nie jest zatem dopuszczalne egzekwowanie w trybie egzekucji administracyjnej należności przypadającej organowi administracji od kontrahenta z tytułu zawartej umowy, np. umowy sprzedaży lub najmu.

5. Do egzekucji administracyjnej mogą być również przekazywane obowiązki wynikające z orzeczeń sądów i organów innych niż organy administracji, na zasadach określonych w art. 4 u.p.e.a.
6. Szczególną podstawę do przekazania należności pieniężnych na drogę egzekucji administracyjnej stanowią także przepisy komentowanej ustawy:
 - 1) art. 71b u.p.e.a. – z mocy tego przepisu organ egzekucyjny może wystawić tytuł wykonawczy i przystąpić do egzekucji administracyjnej każdej wierzytelności zajętej u dłużnika zobowiązanego, co do której stwierdzono w trybie określonym w art. 71a § 9 u.p.e.a., że dłużnik zajętej wierzytelności bezpodstawnie uchyła się od jej przekazania organowi egzekucyjnemu;
 - 2) art. 111b § 2 u.p.e.a. – z mocy tego przepisu ściąga się w trybie egzekucji administracyjnej wadium od nabywcy nieruchomości, który nie składał wadium i nie wykonał warunków licytacyjnych.
7. Obowiązki o charakterze niepieniężnym mogą polegać na: świadczeniu innym niż pieniężne (np. wydaniu rzeczy), czynieniu (działaniu w określony sposób), zaniechaniu (powstrzymaniu się od określonego działania) lub znoszeniu działań innych osób.

8. Przepisy prawa miejscowego stanowią źródło powszechnie obowiązującego prawa (art. 87 ust. 2 Konstytucji RP), dlatego należy uznać, że egzekucji administracyjnej są poddane również obowiązki wynikające bezpośrednio z przepisów prawa miejscowego, jeśli można je zaliczyć do jednej z kategorii obowiązków wskazanych w art. 2 § 1 u.p.e.a. i nie zastrzeżono dla nich trybu egzekucji sądowej.
9. Artykuł 2 § 3 u.p.e.a. dotyczy sytuacji dwojakiego rodzaju. Po pierwsze, chodzi o sytuacje, w których wszystkie obowiązki danego rodzaju, niemające charakteru obowiązków administracyjnych, zostały poddane egzekucji administracyjnej i administracyjny tytuł wykonawczy nie został wystawiony na podstawie sądowego tytułu wykonawczego. W tego rodzaju sytuacjach wierzyciel jest uprawniony do wystawienia tytułu wykonawczego na podstawie dokumentów innych niż sądowy tytuł wykonawczy. Należy podkreślić, że jakkolwiek sąd nadaje klauzulę wykonalności sądowemu tytułowi egzekucyjnemu, dokonując w ten sposób jego przekształcenia w sądowy tytuł wykonawczy, to tytuł egzekucyjny może mieć formę zarówno orzeczenia sądu, jak i ugody zawartej przed sądem, orzeczenia referendarza sądowego, aktu notarialnego, innego rodzaju orzeczenia, ugody i aktu, które z mocy ustawy podlegają wykonaniu w drodze egzekucji sądowej (art. 777 k.p.c.). Jeżeli zaś administracyjny tytuł wykonawczy został wystawiony na podstawie sądowego tytułu wykonawczego (art. 26 § 3 u.p.e.a.), to zobowiązany nie może wszcząć przed sądem powszechnym sporu co do jego istnienia lub wysokości, ponieważ taki spór został już rozstrzygnięty przez właściwy sąd (organ) lub zobowiązany wyraził wolę poddania się egzekucji. Zobowiązany może natomiast z mocy art. 840 k.p.c. żądać w drodze procesu pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenia. Następstwem orzeczenia sądu powszechnego wydanego po rozpatrzeniu wniesionego pozwu jest – zależnie od treści rozstrzygnięcia – umorzenie administracyjnego postępowania egzekucyjnego w całości lub w części albo kontynuowanie egzekucji. Wierzyciel po otrzymaniu pozwu kwestionującego istnienie lub wysokość obowiązku jest zobowiązany do zgłoszenia wniosku o zawieszenie postępowania egzekucyjnego do czasu pra-

womocnego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd (zob. art. 35a u.p.e.a.). Jeżeli natomiast zobowiązany wniesie do sądu powszechnego pozew „o ustalenie”, to nie ma to wpływu na tok postępowania egzekucyjnego (wyrok NSA OZ w Lublinie z 3.07.1998 r., I SA/Lu 741/97, LEX nr 36009).

Po drugie, do egzekucji administracyjnej mogą być przekazane konkretne obowiązki, co do zasady niepodlegające egzekucji administracyjnej, w związku ze stwierdzeniem przez organ egzekucyjny, że dłużnik zajętej wierzytelności uchyła się od jej przekazania (zob. art. 71b u.p.e.a.). Podstawą do prowadzenia egzekucji administracyjnej jest wówczas tytuł wykonawczy wystawiony przez organ egzekucyjny na podstawie postanowienia w sprawie wysokości nieprzekazanej kwoty (art. 71a § 9 u.p.e.a.).

Art. 3. [Podstawa zastosowania egzekucji]

§ 1. Egzekucję administracyjną stosuje się do obowiązków określonych w art. 2, gdy wynikają one z decyzji lub postanowień właściwych organów, albo – w zakresie administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego – bezpośrednio z przepisu prawa, chyba że przepis szczególny zastrzega dla tych obowiązków tryb egzekucji sądowej.

§ 1a. Egzekucję administracyjną stosuje się również do należności pieniężnych, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 5, wynikających z tytułów wykonawczych wystawionych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych na podstawie art. 44 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz.U. z 2020 r. poz. 122, 568 i 1086), zwanej dalej „ustawą o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa”, oraz na podstawie art. 16 ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym (Dz.U. z 2016 r. poz. 1436), zwanej dalej „ustawą o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym”.

§ 2. *(uchylony)*

1. Z wykładni gramatycznej tego przepisu wynika, że jeżeli obowiązek został określony w decyzji lub postanowieniu organu administracji publicznej, ale nie mieści się w wykazie obowiązków określonych w art. 2 § 1 u.p.e.a., to egzekucja administracyjna nie jest dopuszczalna, chyba że obowiązki tego rodzaju zostały przekazane do egzekucji administracyjnej przez przepis szczególny, z zastrzeżeniem art. 3a u.p.e.a. (zob. art. 4 u.p.e.a.). Przykładem obowiązków wynikających z decyzji lub postanowienia, ale niepodlegających egzekucji administracyjnej, są nakładane na stronę postępowania obowiązki o charakterze procesowym, np. obowiązek przedstawienia dowodów na poparcie twierdzenia strony. Konsekwencje niespełnienia tego rodzaju obowiązków są określane przez przepisy proceduralne.

„1. Postanowienie organu administracji architektoniczno-budowlanej i postanowienie organu nadzoru budowlanego, wydane na podstawie art. 89 ust. 2 (obecnie art. 81c ust. 2) ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. Nr 89, poz. 414 ze zm.), nakładające na właściciela lub zarządcę obiektu budowlanego, a także na dostawcę wyrobów budowlanych, obowiązek dostarczenia w określonym terminie odpowiednich ocen technicznych lub ekspertyz, ma charakter dowodowy. Takie postanowienie nie może stanowić tytułu egzekucyjnego uprawniającego do wszczęcia i prowadzenia egzekucji administracyjnej (art. 3 w związku z art. 26 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji – tekst jedn.: Dz.U. z 1991 r. Nr 36, poz. 161 ze zm.).

2. Konsekwencją niedostarczenia przez stronę w wyznaczonym terminie ocen lub ekspertyz określonych w ostatecznym postanowieniu, wydanym na podstawie art. 89 ust. 2 (obecnie art. 81c ust. 2) prawa budowlanego, jest uprawnienie do zlecenia przez organ wykonania tych ocen lub ekspertyz na koszt osoby zobowiązanej do ich dostarczenia (art. 89 ust. 4, obecnie art. 81c ust. 4 prawa budowlanego)” (wyrok NSA OZ w Gdańsku z 5.12.2000 r., II SA/Gd 1425/98, ONSA 2002/2, poz. 71).

2. Obowiązkiem wynikającym bezpośrednio z przepisu prawa jest taki obowiązek, którego wszystkie istotne cechy zostały określone przez

normę prawa. Zatem prawo wskazuje: 1) podmiot, na którym ciąży obowiązek, 2) okoliczności prowadzące do aktualizacji obowiązku oraz 3) zakres obowiązku. Wydanie decyzji w sprawie tego rodzaju obowiązków jest niedopuszczalne.

Ponieważ przepisy prawa miejscowego stanowią źródło powszechnie obowiązującego prawa (art. 87 ust. 2 Konstytucji RP), należy uznać, że egzekucji administracyjnej mogą być poddane również obowiązki wynikające bezpośrednio z przepisów prawa miejscowego, jeśli mieszczą się w wykazie obowiązków zawartym w art. 2 § 1 u.p.e.a. oraz nie zastrzeżono dla nich trybu egzekucji sądowej (zob. komentarz do art. 2 § 1 pkt 3 u.p.e.a.). Obowiązki wynikające z przepisów porządkowych są obowiązkami o charakterze niepieniężnym w rozumieniu art. 2 § 1 pkt 3 i podlegają egzekucji administracyjnej (M. Kotulski, *Akty prawa miejscowego stanowione przez samorząd terytorialny*, Sam. Teryt. 2001/11, s. 28).

3. Wprowadzie Kodeks postępowania administracyjnego statuuje jako zasadę załatwianie spraw w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego, w rozumieniu przepisów ustawy z 17.02.2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. z 2020 r. poz. 346 ze zm.), doręczanego środkami komunikacji elektronicznej, jednakże decyzje mogą być wydawane także ustnie (art. 14 k.p.a.). Na podstawie przepisów szczególnych organy powołane do ochrony spokoju, bezpieczeństwa, porządku, zdrowia publicznego lub mienia społecznego, a zwłaszcza organy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu lub Straży Granicznej, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, organ Państwowej Inspekcji Pracy wydający decyzję w pierwszej instancji, organ straży pożarnej kierujący akcją ratowniczą, mogą być uprawnione w zakresie swej właściwości do wydawania ustnych poleceń i egzekwowania ich w szczególnym trybie (zob. art. 20 § 2 oraz art. 117 u.p.e.a.).
4. Przez decyzję oraz postanowienie należy rozumieć akty administracyjne zewnętrzne, niezależnie od tego, czy zostały wydane w toku lub

w wyniku postępowania administracyjnego, regulowanego przez Kodeks postępowania administracyjnego, czy w trybie postępowania regulowanego przepisami szczególnymi (zob. J. Lang [w:] E. Bojanowski, J. Lang, *Postępowanie administracyjne. Zarys wykładu*, Warszawa 2002, s. 154).

5. Podstawą do wystawienia tytułu wykonawczego dotyczącego obowiązku podatkowego i innych należności, do których stosuje się przepisy działu III Ordynacji podatkowej, może być wyłącznie albo decyzja organu podatkowego, albo jeden z dokumentów wskazanych w art. 3a § 1 (por. wyrok NSA OZ we Wrocławiu z 4.03.1993 r., SA/Wr 1799/92, ONSA 1993/3, poz. 80).
6. Należne opłaty i podatki przywózowe lub wywózowe, za które stowarzyszenie poręczające ponosi odpowiedzialność określoną w art. 8 Konwencji celnej dotyczącej międzynarodowego przewozu towarów z zastosowaniem karnetów TIR (Konwencja TIR), sporządzonej w Genewie dnia 14 listopada 1975 r. (załącznik do Dz.U. z 1984 r. Nr 17, poz. 76 ze zm.), nie stanowią obowiązku wynikającego z przepisu prawa w rozumieniu komentowanego artykułu i z tego względu nie mogą być dochodzone bezpośrednio w trybie egzekucji administracyjnej (uchwała NSA (7) z 8.12.1997 r., FPS 8/97, ONSA 1998/2, poz. 38 oraz wyrok NSA z 14.01.1998 r., III SA 995/98, LEX nr 35458).
7. W przypadku zawarcia ugody administracyjnej, która została zatwierdzona przez organ prowadzący postępowanie, egzekwowany obowiązek będzie wynikać z postanowienia w sprawie zatwierdzenia ugody.

Art. 3a. [Egzekucja zobowiązań podatkowych]

§ 1. W zakresie zobowiązań powstałych w przypadkach określonych w art. 8 i art. 21 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, długów celnych powstałych w przypadkach określonych w art. 77 ust. 1 oraz art. 81 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r.

ustanawiającego unijny kodeks celny, podatków wykazanych w zgłoszeniu celnym, składek na ubezpieczenie społeczne, opłat paliwowych, o których mowa w ustawie z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 72, 278 i 1087), dopłat, o których mowa w ustawie z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 847 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284), opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, o których mowa w art. 6h ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2019 r. poz. 2010 i 2020 oraz z 2020 r. poz. 150, 284 i 875), opłat emisyjnych oraz opłat za korzystanie ze środowiska, o których mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219), oraz daniny solidarnościowej, o której mowa w rozdziale 6a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.), stosuje się również egzekucję administracyjną, jeżeli wynikają one odpowiednio:

- 1) z deklaracji lub zeznania złożonego przez podatnika lub płatnika;
- 2) ze zgłoszenia celnego złożonego przez zobowiązanego;
- 3) z deklaracji rozliczeniowej złożonej przez płatnika składek na ubezpieczenie społeczne;
- 4) z informacji o opłacie paliwowej;
- 5) z informacji o dopłatach;
- 6) z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi albo z zawiadomienia właściciela nieruchomości przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- 7) z rozliczenia zamknięcia, o którym mowa w art. 175 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/2446 z dnia 28 lipca 2015 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 w odniesieniu do szczegółowych zasad dotyczących niektórych przepisów unijnego kodeksu celnego (Dz.Urz. UE L 343 z 29.12.2015, str. 1, z późn. zm.);
- 8) z informacji o opłacie emisyjnej;
- 9) z deklaracji o wysokości daniny solidarnościowej;

10) z wykazu zawierającego informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat.

§ 2. W przypadkach, o których mowa w § 1, stosuje się egzekucję administracyjną, jeżeli:

- 1) w deklaracji, w zeznaniu, w zgłoszeniu celnym, w deklaracji rozliczeniowej, w informacji o opłacie paliwowej, w informacji o dopłatach, w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w zawiadomieniu o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w rozliczeniu zamknięcia, w informacji o opłacie emisyjnej, w deklaracji o wysokości daniny solidarnościowej, w wykazie zawierającym informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat, zostało zamieszczone pouczenie, że stanowią one podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego;
- 2) wierzyciel przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego przesłał zobowiązanemu upomnienie, o którym mowa w art. 15 § 1.

Dokumenty wskazane w art. 3a § 1 mogą stanowić podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego i wszczęcia egzekucji tylko w sytuacji, gdy zobowiązany nie przekazał wierzycielowi należności w wysokości obliczonej przez siebie. Jako podstawę prawną prowadzenia egzekucji należy wówczas w tytule wykonawczym wskazać art. 3a. Jeżeli wierzyciel kwestionuje prawidłowość wystawienia tych dokumentów, zwłaszcza jeśli kwestionuje prawidłowość obliczeń dłużnika, to nie jest uprawniony do wystawienia tytułu wykonawczego opiewającego na inną kwotę niż podana w dokumencie sporządzonym przez dłużnika. Podstawą do prowadzenia egzekucji w takiej sytuacji może być jedynie decyzja o ustaleniu wysokości należności. Jeżeli taka decyzja została wystawiona, to obowiązek podlega egzekucji w trybie art. 3 § 1 w zw. z art. 2 § 1 pkt 1 u.p.e.a., a nie art. 3a u.p.e.a.

Art. 4. [Egzekucja innych obowiązków]

Do obowiązków, które wynikają z decyzji, postanowień lub innych orzeczeń niż określone w art. 3 i art. 3a, stosuje się egzekucję administracyjną tylko wówczas, gdy odrębne ustawy tak stanowią.

Zasady podziału kompetencji między sądami a organami władzy wykonawczej zostały określone w Konstytucji RP oraz skonkretyzowane w przepisach ustaw. Zmiana podziału właściwości jest zatem dopuszczalna jedynie na podstawie przepisów ustawowych.

Przekazanie obowiązku do egzekucji administracyjnej nie jest tożsame z wyłączeniem drogi sądowej w przypadku sporu o istnienie lub zakres takiego obowiązku. Wystawienie administracyjnego tytułu wykonawczego powinno być wówczas poprzedzone uzyskaniem orzeczenia sądowego w konkretnej sprawie (por. wyrok TK z 10.07.2006 r., K 37/04, OTK-A 2006/7, poz. 79).

Jako przykłady przekazania do egzekucji administracyjnej obowiązków wynikających z orzeczeń sądów powszechnych można podać:

- 1) orzeczenie o przepadku rzeczy będących towarami, które na podstawie przepisów prawa celnego podlegają przepadkowi (art. 610⁵ k.p.c.: „Do wykonania orzeczenia o przepadku towaru jest obowiązany właściwy organ celny. Wykonanie orzeczenia następuje w trybie i na zasadach określonych w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, z uwzględnieniem przepisów prawa celnego”);
- 2) wydane i niewykonane przed dniem wejścia w życie ustawy z 21.06.2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 611), tj. przed 10.07.2001 r., prawomocne orzeczenia sądowe oraz ostateczne decyzje administracyjne w sprawach opróżnienia lokali podlegających przepisom (obecnie nieobowiązującej) ustawy z 10.04.1974 r. – Prawo lokalowe (Dz.U. z 1987 r. poz. 165 ze zm.) są wykonywane przez organy gminy w trybie przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (art. 34 ustawy o ochronie praw lokatorów).

Art. 5. [Podmioty inicjujące postępowanie egzekucyjne]

§ 1. Uprawnionym do żądania wykonania w drodze egzekucji administracyjnej obowiązków określonych w art. 2 jest:

- 1) w odniesieniu do obowiązków wynikających z decyzji lub postanowień organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego – właściwy do orzekania organ I instancji, z zastrzeżeniem pkt 4 i 4c;
- 2) dla obowiązków wynikających z orzeczeń sądów lub innych organów albo bezpośrednio z przepisów prawa – organ lub instytucja bezpośrednio zainteresowana w wykonaniu przez zobowiązanego obowiązku albo powołana do czuwania nad wykonaniem obowiązku, a w przypadku braku takiej jednostki lub jej bezczynności – podmiot, na którego rzecz wydane zostało orzeczenie lub którego interesy prawne zostały naruszone w wyniku niewykonania obowiązku;
- 3) dla obowiązków wynikających z tytułów wykonawczych wystawionych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych na podstawie art. 44 ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz art. 16 ustawy o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym – minister właściwy do spraw finansów publicznych;
- 4) w odniesieniu do obowiązków wynikających z wydanych przez naczelnika urzędu celno-skarbowego decyzji, postanowień lub mandatów karnych, z przyjętych przez naczelnika urzędu celno-skarbowego zgłoszeń celnych, deklaracji, informacji o opłacie paliwowej albo rozliczeń zamknięcia – właściwy naczelnik urzędu skarbowego;
- 4a) w odniesieniu do obowiązków wynikających z wydanych przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej decyzji lub postanowień – naczelnik urzędu skarbowego właściwy według adresu siedziby Szefa Krajowej Administracji Skarbowej, z zastrzeżeniem pkt 4c;
- 4b) w odniesieniu do obowiązków wynikających z wydanych przez dyrektora izby administracji skarbowej decyzji lub postanowień – naczelnik urzędu skarbowego właściwy według adresu siedziby dyrektora izby administracji skarbowej;
- 4c) w odniesieniu do obowiązków wynikających z wydanych przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej decyzji lub postanowień w toku postępowania podatkowego, o którym mowa:

- a) w art. 119g § 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa – właściwy naczelnik urzędu skarbowego,
 - b) w art. 119g § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa – organ jednostki samorządu terytorialnego, na wniosek którego postępowanie podatkowe zostało przejęte;
- 5) w odniesieniu do grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, stanowiących dochód budżetu państwa, z wyłączeniem grzywien nakładanych przez organy Inspekcji Transportu Drogowego – właściwy naczelnik urzędu skarbowego.
- § 2. Uprawnione do żądania wykonania, w drodze egzekucji administracyjnej, obowiązków, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. a–f i pkt 9, jest również państwo członkowskie lub państwo trzecie.
- § 2a. Uprawniona do żądania wykonania, w drodze egzekucji administracyjnej, obowiązków, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. g, jest Państwowa Inspekcja Pracy.
- § 3. W postępowaniu egzekucyjnym wszczętym na wniosek państwa członkowskiego lub państwa trzeciego nie stosuje się przepisów regulujących prawa i obowiązki wierzyciela, chyba że ratyfikowana umowa międzynarodowa, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, lub przepisy ustawy stanowią inaczej.
- § 4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, obowiązki pozostające we właściwości naczelnika urzędu skarbowego uprawnionego do żądania ich wykonania w drodze egzekucji administracyjnej oraz właściwość miejscową tego naczelnika urzędu skarbowego, uwzględniając potrzebę sprawnego wykonywania tych zadań.
1. Komentowany artykuł konkretyzuje ogólne określenie wierzyciela zamieszczone w art. 1a pkt 13 u.p.e.a., wskazując organy, w których właściwości znajduje się kompetencja do żądania wykonania obowiązków określonego rodzaju.

Wprawdzie państwo członkowskie lub państwo trzecie występujące o udzielenie pomocy przy dochodzeniu niektórych należności, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 i 9, jest uprawnione do żądania wykonania

obowiązków określonego rodzaju, jednakże nie pełni ono roli wierzyciela we wszczętym postępowaniu egzekucyjnym.

Jeżeli w przypadku zbiegu egzekucji sądowej i egzekucji administracyjnej dotyczącej należności pieniężnej dochodzonej na podstawie jednolitego tytułu wykonawczego albo zagranicznego tytułu wykonawczego egzekucję prowadzi łącznie sądowy organ egzekucyjny, to prawa i obowiązki wierzyciela w ramach egzekucji sądowej w odniesieniu do należności dochodzonej na wniosek innego państwa wykonuje administracyjny organ egzekucyjny (art. 62 § 4 u.p.e.a.).

2. Instytucja wierzyciela w ustawie egzekucyjnej nie jest tożsama z instytucją wierzyciela w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego. Działania wierzyciela w rozumieniu komentowanej ustawy mają na celu realizację interesu ogólnego, a nie jednostkowego interesu wierzyciela. Instytucja wierzyciela w ustawie egzekucyjnej ma charakter procesowy. W konsekwencji wierzycielem jest organ administracji publicznej lub instytucja (państwowa lub samorządowa jednostka organizacyjna) również wówczas, gdy przedmiotem egzekucji jest obowiązek wynikający z wyroku sądu powszechnego, wydanego na rzecz osoby fizycznej (zob. E. Bojanowski, *Glosa do wyroków NSA z 10.10.1991 r., I SA 752/91 oraz z 16.07.1991 r., I SA 585/91, OSP 1993/4, poz. 78*).

Wierzyciel, w rozumieniu ustawy, pełni jedynie procesową funkcję wierzyciela i nie rozporządza przedmiotem postępowania, dlatego ciąży na nim powinność doprowadzenia do wszczęcia egzekucji w sytuacji uchylania się przez zobowiązanego od wykonania obowiązku (zob. art. 6 § 1 u.p.e.a.). Może on odstąpić od wystawienia tytułu wykonawczego i wniosku o wszczęcie egzekucji jedynie wówczas, gdy uzasadnia to wzgląd na interes ogólny lub ważny interes strony.

Inne podmioty zainteresowane wykonaniem obowiązku, zwłaszcza wierzyciel w rozumieniu Kodeksu postępowania cywilnego, nie mają statusu wierzyciela w rozumieniu komentowanej ustawy, mogą natomiast oddziaływać na przebieg egzekucji, składając skargę na bez-

czynność wierzyciela (art. 6 § 1a u.p.e.a.) oraz skargę na przewlekłość postępowania egzekucyjnego (art. 54 § 2 u.p.e.a.). Mogą one także w wyjątkowych sytuacjach wstąpić w miejsce wierzyciela – organu lub instytucji – w przypadku jego bezczynności lub niemożności ustalenia, jaki organ lub instytucja powinny wystąpić w danej sprawie jako wierzyciel.

Zadaniem wierzyciela, w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, jest zatem zainicjowanie działań wierzyciela w rozumieniu komentowanej ustawy. Składa on sądowy tytuł wykonawczy wierzycielowi, który na tej podstawie wystawia administracyjny tytuł wykonawczy (zob. art. 26 § 3 u.p.e.a.).

3. W literaturze wskazano na konieczność odpowiedniego stosowania art. 22 k.p.a. do rozstrzygania ewentualnych sporów o właściwość. Należy zauważyć, że spory takie mogą powstawać wyjątkowo. Uprawnienie do wystąpienia w postępowaniu egzekucyjnym w charakterze wierzyciela jest najczęściej pochodną właściwości do orzekania w pierwszej instancji; ewentualne spory o właściwość są wówczas rozstrzygane na etapie postępowania jurysdykcyjnego. W przypadku egzekucji obowiązku niewynikającego z decyzji lub postanowienia organu administracji publicznej mogą natomiast powstawać spory o właściwość w fazie postępowania egzekucyjnego. Są to przede wszystkim spory pozytywne, polegające na tym, że dwa podmioty równocześnie uznają się za wierzycieli w sprawie wykonania tego samego obowiązku przez tego samego zobowiązanego i wystawiają odrębne tytuły wykonawcze oraz doprowadzają do wszczęcia egzekucji przez dwa różne organy egzekucyjne. Powstały spór będzie w konsekwencji nie tylko sporem między wierzycielami, ale przede wszystkim między organami egzekucyjnymi. Nie dojdzie do sporu o właściwość, gdy organ egzekucyjny otrzyma wnioski o wszczęcie egzekucji w tej samej sprawie od dwóch wierzycieli, ponieważ organ egzekucyjny powinien wówczas ustalić, który z podmiotów uznających się za wierzyciela ma legitymację do działania w charakterze wierzyciela, i przyjąć do egzekucji wystawiony przez niego tytuł wykonawczy. Jeżeli w ocenie organu egzekucyjnego legitymacja do działania w charakterze wierzyciela przysługuje obu

tym podmiotom, to powinien on skierować do egzekucji tytuł wykonawczy złożony jako pierwszy. Należy bowiem pamiętać, że postępowanie egzekucyjne zostaje wszczęte z chwilą złożenia tytułu wykonawczego wraz z wnioskiem o wszczęcie egzekucji, pod warunkiem że spełnione są warunki formalne i egzekucja jest dopuszczalna. Jeżeli zatem został już złożony jeden tytuł wykonawczy, ale inne podmioty, o których mowa w art. 5 u.p.e.a., złożą wniosek o wszczęcie egzekucji wraz z wystawionym przez siebie tytułem wykonawczym, to nie będzie dopuszczalne wszczęcie kolejnego postępowania egzekucyjnego w sprawie tego samego obowiązku.

Podobnie należy postąpić w przypadku, gdy dwa podmioty pretendujące do roli wierzyciela składają u dwóch różnych organów egzekucyjnych wnioski o wszczęcie egzekucji wraz z tytułami wykonawczymi. Uogólniając: doprowadzenie przez konkretnego wierzyciela do wszczęcia postępowania egzekucyjnego przez konkretny organ egzekucyjny prowadzi do niedopuszczalności wszczęcia egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przez innego wierzyciela, jak również prowadzenia egzekucji przez inny organ egzekucyjny. Nie można zatem podzielić poglądu sformułowanego przez M. Masternaka (*Wierzyciel w egzekucji administracyjnej* [w:] *System egzekucji administracyjnej*, red. J. Niczyporuk, S. Fundowicz, J. Radwanowicz, Warszawa 2004, s. 156), że istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sporów między podmiotami pretendującymi do funkcji wierzyciela ma kolejność wyliczenia podmiotów w art. 5 § 1 pkt 2 u.p.e.a., w związku z czym funkcja wierzyciela przysługuje w pierwszej kolejności organowi lub instytucji bezpośrednio zainteresowanej wykonaniem obowiązku, a dopiero w braku takiego podmiotu – organowi lub instytucji powołanej do czuwania nad wykonaniem obowiązku. M. Masternak nie wskazuje jednak, kto powinien stwierdzać brak organu lub instytucji bezpośrednio zainteresowanej wykonaniem obowiązku, a także, kto powinien rozstrzygać ewentualny spór między organem a instytucją powołanymi w tej samej kolejności do pełnienia funkcji wierzyciela. Brak podstaw do formułowania poglądu, że spory tego rodzaju powinny być rozstrzygane przez organ egzekucyjny. Organ ten bowiem nie jest uprawniony do zwrotu tytułu wykonawczego wyłącznie z tego po-